

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2024

Bc. Dagmar Vlašicová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Výzkum vnímání vlivu seriálu Srdcerváči na LGBTQ+ komunitu

Diplomová práce

Autorka práce: Bc. Dagmar Vlašicová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Milan Kruml

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 21. 4. 2024

Dagmar Vlašicová

Bibliografický záznam

VLAŠICOVÁ, Dagmar. *Výzkum vnímání vlivu seriálu Srdcerváči na LGBTQ+ komunitu*. Praha, 2024. 69 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr Milan Kruml.

Rozsah práce: 127 730 znaků

Abstrakt

Britský seriál Srdcerváči byl poprvé dostupný online na platformě Netflix 22. dubna 2022, přestože grafický román, který se stal seriálu předlohou, byl vydán poprvé již v roce 2019. Nyní se jedná o jeden z nejúspěšnějších seriálů z produkce Netflixu, taktéž na sociální síti TikTok dosáhl hashtag #heartstopper biliony zhlédnutí. V současnosti se chystá již třetí pokračování seriálu a páté pokračování grafického románu.

V této práci se chci zaměřit na výše zmíněný seriál, a především na způsob, jakým diváci LGBTQ+ komunity seriál vnímají. Hlavním cílem bude zjistit, jestli seriál nějakým způsobem ovlivnil jejich životy a pojetí vztahů a zdali měl vliv na jejich postoje vůči většinové společnosti posuzující menšinu LGBTQ+ a další hlediska. K tomuto zjištění použiji kvalitativní analýzu a formu hloubkových rozhovorů s diváky seriálu, kteří se identifikují jako queer. Hlavní okruhy, na které bych se chtěla zaměřit, jsou a) vztah diváka či divačky k individualismu, b) vztah k LGBTQ+ komunitě, c) vnímání sebe sama jako queer ve většinové společnosti.

Abstract

The British series Heartstopper was first available online on the Netflix platform on april 22, 2022, although the graphic novel that became the basis for the series was first published in 2019. It is now one of the most successful series produced by Netflix, also on the social network TikTok the #heartstopper hashtag reached trillions of views. The third television part and the fifth part of the graphic novel are currently being prepared.

In this work, I want to focus on the series, and specifically how viewers of the LGBTQ+ community perceive the series. The main goal will be to find out if the series in any way affects their lives and the concept of relationships and if it had an effect on their attitudes towards the majority society judging the LGBTQ+ minority and other stuff. For this finding, I will use qualitative analysis and a form of in-depth interviews with viewers of the series who identify as queer. The main areas that I would like to focus on are a) the relationship of the viewer to individualism, b) the relationship to the LGBTQ+ community, c) the perception of oneself as queer in the majority society.

Klíčová slova

populární kultura, analýza mediálního publika, Srdcerváči, LGBTQ+, genderová identita, kvalitativní výzkum

Keywords

popular culture, audience analysis, The Heartstopper, LGBTQ+, gender identity, qualitative research

Title

Research of the Heartstopper perceived influence of LGBTQ+ community

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu PhDr. Milanu Krumlovi za odborné vedení práce, cenné připomínky, vstřícný přístup, pomoc a věnovaný čas. Také bych chtěla poděkovat všem svým respondentům a respondentkám za ochotu stát se součástí realizovaného výzkumu.

Obsah

Úvod	3
TEORETICKÁ ČÁST	
1. Populární kultura	5
1.1 Televize. Televizní seriál v kontextu populární kultury.....	6
1.2 Netflix a proměna televizního přenosu. Je Netflix televize?.....	7
1.3 Prostor věnovaný LGBTQ+ v populární kultuře s důrazem na seriálovou tvorbu.....	9
2. Mediální publikum a vliv médií na společnost.....	11
2.1 Definice mediálního publika	11
2.2 Typologie publika: pasivní, aktivní, interaktivní	12
2.3 Základní teorie o účincích médií. Vliv televize a digitálních platforem	13
3. Teoretické ukotvení problematiky genderové identity, pohlaví a sexuality.....	15
3.1 Genderová identita, pohlaví a sexuální orientace	15
3.2 Sexuální identita	16
3.3 Transgender jako sexuální identita	16
4. Reprezentace tématu LGBTQ+ v médiích a reflexe společnosti	17
4.1 Historie LGBTQ+ od starověkého Řecka a Říma až do 21. století.....	17
4.2 LGBTQ+ reprezentace v médiích	22
4.3 Vliv médií na LGBTQ+ komunitu	24
5. Seriál Srdcerváči jako novodobý fenomén.....	26
VÝZKUMNÁ ČÁST	
6. Metodologie.....	27
6.1 Cíl práce a výzkumné otázky.....	27
6.2 Výzkumná strategie	28
6.3 Metoda sběru dat	28

6.4 Výzkumný vzorek	31
6.5 Metoda analýzy dat.....	33
7. Shrnutí a interpretace výsledků výzkumu	34
7.1 Divácká percepce hlavních aspektů seriálu	34
7.1.1 Konflikt mezi realitou a idealizací.....	34
7.1.2 Blízké vztahy hlavních postav	35
7.1.3 Vyobrazení coming-outu	37
7.2 Vliv seriálu Srdcerváči na diváky a divačky	37
7.2.1 Srdcerváči a touha diváků a divaček mít lepší vztahy.....	39
7.2.2 Emoce diváků a divaček při sledování seriálu.....	40
7.2.3 Vliv seriálu na životy diváků a divaček.....	41
7.3 Srdcerváči v kontextu mediální produkce o LGBTQ+. Jak respondenti vnímají roli médií.....	42
7.3.1 Seriály a filmy	42
7.3.2 Tradiční média a sociální sítě	44
7.4 Reflexe diváků a divaček na způsob, jakým společnost nahlíží na LGBTQ+ komunitu	46
7.4.1 Reflexe diváků a divaček na způsob, jakým společnost nahlížela na LGBTQ+ postavy v seriálu Srdcerváči	46
7.4.2 Reflexe diváků a divaček na způsob, jakým společnost vnímá LGBTQ+ osoby v reálném světě	47
Závěr.....	48
Summary.....	50
Použitá literatura a zdroje	53
Seznam příloh	58
Teze diplomové práce.....	59

Úvod

Britský seriál z produkce platformy Netflix zvaný *Srdcerváči* (původní název je *Heartstopper*) se na sociálních sítích stal virálním. Získal si přízeň rozličného publika a menšinové komunitě LGBTQ+ dal naději a odvahu.

Neexistuje příliš publicistických textů či akademických rozborů, které by se fenoménem tohoto seriálu či zkoumáním určitých jevů v něm vyobrazených zabývaly. Seriál byl totiž poprvé odvysílán 20. května 2022, od jeho uvedení tedy uplynuly teprve necelé dva roky. Tato diplomová práce se zabývá zkoumáním vlivu seriálu *Srdcerváči* na své publikum. Autorka se v něm zaměřila pouze na osoby, které jsou součástí LGBTQ+ komunity a mají minimálně 18 let. Druhým významným kritériem bylo, aby respondenti viděli alespoň první čtyři díly první série seriálu, ale nakonec se autorce podařilo získat pouze ty respondenty, kteří viděli obě dosud odvysílané řady.

Cílem této diplomové práce je zjistit, jak moc velký vliv měl seriál *Srdcerváči* na své publikum. V současnosti jsou témata LGBTQ+ menšiny, o které seriál pojednává, hojně diskutovaná v zahraničních i českých médiích a prostřednictvím sociálních sítí se o těchto tématech hovoří více než kdy dříve. Současně se proměňuje vyobrazení LGBTQ+ postav ve filmech a seriálech. Autorku proto zajímalo, jaký vliv měl seriál *Srdcerváči* na životy svých diváků a divaček, zkoumala, jakým způsobem publikum na seriál nahlíží a reflektuje témata v něm vyobrazená. Mediální publikum bylo podrobně definováno v teoretické části práce. Autorka také popsala základní pojmy či témata týkající se této menšiny.

Teoretická část práce se nejdříve zabývá vysvětlením termínu populární kultura. Byla položena otázka, zdali je Netflix televize a kolik prostoru je věnováno LGBTQ+ komunitě v populární kultuře s důrazem na seriálovou tvorbu. Následně je definováno mediální publikum, je rozděleno do základních kategorií a je vysvětleno, jaký vliv na něj média mají. V další kapitole autorka vysvětlí pojmy úzce související se seriálem jako genderová identita, pohlaví či sexuální orientace. V předposlední kapitole bude představena historie týkající se médií a jejich interpretace témat LGBTQ+ komunity včetně vlivu, jaký mají na tuto menšinu. Závěr shrnuje úspěch seriálu *Srdcerváči*, který byl nejpatrněji viděn právě na sociálních sítích.

V praktické části se autorka pokusí zodpovědět na stanovené výzkumné otázky. Budou prozkoumány nejvýraznější aspekty seriálu jako vztahy, identita či coming-out. Dále bude zjišťováno, jaké emoce seriál v publiku vyvolává, jaké reálné dopady mělo jeho shlédnutí

na životy diváků a divaček. Bude zkoumáno, jakým způsobem respondenti reflektují roli médií ohledně jejich menšiny, jak vnímají svou roli ve společnosti ve srovnání s tím, co viděli v seriálu. Tato diplomová práce představuje kvalitativní analýzu, v níž jsou zrealizovány hloubkové rozhovory s diváky a divačkami. Získaná data byla následně vyhodnocena pomocí zakotvené teorie a interpretována v další části práce.

K tomuto tématu mě přivedl dlouhodobý zájem o problematiku LGBTQ+ menšiny a vždy mě zajímala interakce mezi mediálním sdělením a příjemcem. Rovněž téma reflektuji na základě své novinářské praxe.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Populární kultura

Populární kultura se v průběhu let stala všudypřítomným fenoménem (Schubert, Werner, 2022, s. 14). Autoři slovní spojení definují jako soubor předmětů a postupů, které jsou různými způsoby prezentovány masovému publiku, plní zábavnou funkci, obsahují původní myšlenku, jsou fiktivní a naplánované a jsou globálně distribuovány za pomoci masových médií.¹

Populární kultura různými způsoby pravidelně ovlivňuje téměř všechny osoby, většinou se příjemce nechá ovlivňovat dobrovolně, neděje se tak ale vždy. Kromě lingvistiky se popkulturou zabírají i kulturní studia, literární věda, mediální studia, sociologie a další vědní obory.²

Akademik John Storey spojuje historii populární kultury s osmi významnými momenty (Storey, 2003 cit. z Trier-Bieniek, 2019, s. 12), mezi které patří vznik folklóru, masové kultury, vysoké kultury, hegemonie, postmodernismu, kulturních identit a globalizace. V dnešním světě je mezi mediální a populární kulturou nepatrný rozdíl, kromě toho je jejich součástí i komerční kultura.³

Lidová kultura existuje od středověku (Danesi, 2019, s. 4). Existují historické prameny, které odkazují na slavnosti, které byly ve středověku pořádány. Jejich cílem bylo vytvořit mezi lidmi sounáležitost. K lidové kultuře patří i náboženské svátky, jakou Velikonoce nebo Vánoce, které jsou spjaty s různými společenskými událostmi a kulturními aktivitami, kdy si lidé předávají příběhy a písně z generace na generaci. Rozdíl mezi folklórem a populární kulturou není radikální, ale liší se v tom, že populární kultura je adaptivní, vynalézavá a zachovává autorství.⁴

¹ WERNER, Valentin, Christoph SCHUBERT, Christoph SCHUBERT a Valentin WERNER. Zooming in. In: Stylistic Approaches to Pop Culture [online]. New York: Routledge, 2022, 2022-6-28, s. 1-19 [cit. 2024-01-19]. ISBN 9781003147718. Dostupné z: doi:10.4324/9781003147718-1

² Werner, Schubert, Zooming in, 15.

³ TRIER-BIENIEK, Adrienne M., 2019. Gender and pop culture: a text reader. Boston: Brill. ISBN 90-04-41158-5.

⁴ DANESI, Marcel, 2019. Memes and future of pop culture. Boston: Brill. ISBN 90-04-39827-9.

1.1 Televize. Televizní seriál jako produkt populární kultury

Televize „je audiovizuální masové médium umožňující přenos obrazové a zvukové informace“ (Halada, Osvaldová, 2017, s. 244) a děje se tak „prostřednictvím televizního signálu“. Podle Halady a Osvaldové „plní televize funkci masového média tím, že tvoří a vysílá televizní program“. První snahy o zahájení televizního vysílání na českém území proběhlo v roce 1948. První pokusné vysílání v Československu proběhlo 1. května 1953 v Praze. Pravidelné vysílání začalo od roku 1954. V roce 1958 bylo vysíláním pokryto prakticky celé území Československa.⁵

Mezi lety 1957-1958 byla založena organizace Československá televize (ČST). Pravidelné vysílání začalo na druhém programu ČST v roce 1970 a barevné vysílání na něm začalo 1. května 1973, v roce 1975 přibyl i první program. V roce 1992, tři roky po pádu komunistického režimu, se ČST rozdělila na dvě veřejnoprávní televize – Českou televizi a Slovenskou televíziu. Nové televize se staly „hlavními představiteli vysílání veřejné služby“. ČST následně zanikla. Po roce 1993 se začaly zakládat i soukromé televize. První soukromou televizí se stala TV Premiéra, která se v roce 1994 přejmenovala na TV Prima. Vznikla i TV Nova, která „se stala dominujícím prvkem trhu“. TV Nova krátce po založení sledovala více než polovina obyvatelstva.⁶

Mezi polovinou 90. let a rokem 2008 sledovali diváci především TV Novu, ČT1, TV Primu a ČT2 prostřednictvím antény. V roce 2008 přišla „digitalizace zemského televizního vysílání“, kdy hlavní část procesu trvala do roku 2012. To mělo za následek vznik dalších televizních programů, například ČT24, ČT4 Sport, ČT:D, ČT Art, Nova Cinema, Prima Cool, Prima Love, Prima Zoom aj.⁷

V současnosti se značná část nabídky velkých televizních hráčů přesunula na internet. Sledování televize přes internet je čím dál rozšířenější. Roste i počet diváků sledujících audiovizuální mediální služby, jako je Netflix, Voyo atp.⁸

Hlavním tématem této práce je seriál Srdcerváči, proto se autorka zaměří na tuto formu populární kultury. V médiích se seriál vyskytoval pravidelně na konci 19. století v podobě komiksů (Reifová, Bednařík, 2008, s. 73). Následně se „epizodické narace“ začaly objevovat

⁵ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

⁶ Halada, Osvaldová, Slovník, 245.

⁷ Halada, Osvaldová, Slovník, 245.

⁸ Halada, Osvaldová, Slovník, 246.

„ve filmu, rozhlase a samozřejmě televizi“.⁹

Televizní seriál nemusí nikdy skončit (Kokeš, 2011, s. 228). Autor seriál popisuje jako „fikční audiovizuální dílo složené z více než dvou epizod (seriálových dílů), které mají společné znaky a tvoří makrostrukturu seriálu“. Kokeš rozlišuje pět modelových typologií seriálu. Prvním typem je seriál, kdy žádný z dílů nesdílí stejné postavy, ale místo toho opakuje „prvky na vyšších úrovních“. Při druhém typu „každá epizoda tvoří nový příběh“, což je časté u detektivních seriálů. U třetího typu přinášejí sice jednotlivé epizody nový příběh, ale zároveň mohou obsahovat narativy, které prostupují i dalšími díly. U čtvrtého typu na sebe pak jednotlivé epizody navazují kontinuálně, typickým příkladem mohou být třeba telenovely. Posledním typem jsou ty seriály, u kterých je problém „lineární uspořádání epizod“, postavy se zde mohou vracet do minulosti či budoucnosti atp. Jeden seriál může představovat i více typů.¹⁰

V současnosti obliba seriálů narůstá. Za jejich vzrůstající oblibou stojí více faktorů. Divák si na sledování vytváří návyk a „zdokonaluje se televizní marketing“. Podle Reifové a Bednaříka za zvýšenou konzumaci TV materiálů stojí i nespokojenost diváků s vlastními životy a touha uniknout od povinností.¹¹ Vysokou sledovanost ještě umocnila pandemie covidu-19, která zasáhla svět v únoru roku 2020 (Tuan, 2020, s. 1). Vlády své občany vyzvaly, aby zůstávali doma a snažili se nechodit ven. Populární kultura tehdy silně sloužila k tomu, aby si lidé udržovali zdravý rozum. Jednou z jejich nejkonzumovanějších forem byly právě TV seriály.¹²

1.2 Netflix a proměna televizního přenosu. Je Netflix televize?

Seriál *Srdcerváci*, kterým se zabývá tato diplomová práce, lze streamovat z Netflixu. Netflix byl založen 14. dubna 1998 (Plothe, Buck, 2019, s. 1). Další milník nastal v roce 2013, kdy se očekávalo, že by společnost mohla vyhrát cenu Emmy za televizní režii za první epizodu seriálu *Dům z karet (House of Cards)*, kterou režíroval David Fincher. V té době fungovala domácí zábavná média především díky videopůjčovnám a kabelové televizi. Netflix jako první nabídl měsíční předplatné a jako druhý nabídl sledování prostřednictvím streamování

⁹ REIFOVÁ, Irena a BEDNAŘÍK, Petr. Televizní seriál – záhada popkulturního sebevědomí. Online. Mediální studia. 2008, roč. 2008, č. 3, s. 8. Dostupné z: <https://www-ccc-ol-com.ezproxy.is.cuni.cz/search/viewpdf?id=235532>. [cit. 2024-01-19].

¹⁰ Intermediální poetika příběhu. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2011. ISBN 978-80-85778-80-9.

¹¹ Reifová, Bednařík, Televizní seriál, s. 74.

¹² TUAN, Iris H. Pop with Gods, Shakespeare, and AI [online]. Singapore: Springer Singapore, 2020 [cit. 2024-01-20]. ISBN 978-981-15-7296-8. Dostupné z: doi:10.1007/978-981-15-7297-5

díky technologickým změnám. Netflix byl označován za „nástupce televize“ (Auletta, 2014 cit. z Plothe, Buck, 2019, s. 1), za „nejjobávanější hrozbu Hollywoodu“ (Villarreal, James, 2016 cit. z Plothe, Buck, 2019, s. 1) a konec „Zlatého věku televize“.¹³

V audiovizuální oblasti je v současnosti Netflix nejrozšířenější streamovací platformou, ale má řadu velmi silných konkurentů, jako je například Disney+, Prime Video a další. S rozmachem Netflixu přišly nové kulturní praxe známé pod pojmy binge-watching, cord-cutting či „Netflix and chill“. Tyto termíny vysvětlují způsoby, jak se proměnilo chování diváctva a spojení mezi nimi a médií. Došlo k tomu, že lidé měli větší výběr v tom, co budou sledovat a získali téměř neomezený přístup k rozličným audiovizuálním dílům, které lze streamovat z počítačů, tabletů či mobilů.¹⁴

Kromě toho, že Netflix produkuje vlastní obsah, inovuje také formu televize. Dochází k tomu, že již nevychází jeden díl seriálu týdně, ale místo toho lze shlédnout několik epizod po sobě během několika hodin.¹⁵ Netflix „je hnací silou v tom, jak se televize organizuje a jak bude organizována v budoucnosti“ (Jenner, 2018, s. 4). To znamená, že Netflix změnil to, co je televize a jak je televizní sledování strukturováno.¹⁶

Nicméně je otázkou, zdali je Netflix skutečně televizí, protože vysílá za pomoci internetu prostřednictvím notebooků a dalších zařízení. Platforma není schopna televizního vysílání a na rozdíl od BBC či HBO není platforma vázána na již existující televizní kanál. Místo toho si vybudovala vlastní značku. Není také součástí větší mediální společnosti, jako je Viacom, Time Warner či NewsCorp, které dominují mezi mezinárodními mediálními společnostmi. Netflix často odmítá i lineární způsob vysílání. Mezi obvyklý návyk diváků Netflixu patří binge-watching, který je spjat se sledováním DVD. To vše by mohlo směřovat zaměření Netflixu do alternativy televize, ale ne do kolonky samostatného média.¹⁷

Přesto odborníci a akademická půda považuje Netflix za televizi. Ředitel společnosti měl na svém profilu na sociální sítích napsáno, že „cílem je stát se HBO rychleji, než se HBO stane námi“, jedná se o otevřenou výzvu televizní stanici. Právě HBO si svou pověst vybudovalo díky nadprodukcí kvalitních dramatických TV seriálů, podobně jako značky placených

¹³ PLOTHE, Theo, BUCK, Amber M., 2019. Netflix at the nexus: content, practise, and production in the age of streaming television. New York: Peter Lang. ISBN 1-4331-6188-5.

¹⁴ Plothe, Buck, Netflix at the nexus, 2.

¹⁵ Plothe, Buck, Netflix at the nexus, 2.

¹⁶ JENNER, Mareike, 2018. Netflix and the Re-invention of Television. Cham: Springer International Publishing. ISBN 3-319-94316-2.

¹⁷ Jenner, Netflix and the Re-invention, 4-5.

televizních stanic jako jsou Showtime, AMC či FX. TV seriál z produkce Netflixu zvaný *Dům z karet* s oscarovými herci a oscarovým režisérem byl ambiciózní projekt, který se snažil napodobit obchodní strategii televize HBO. Platforma samu sebe označila za televizi, když se otevřeně prohlásila za jejího soupeře. Digitální média se také přizpůsobují obchodnímu modelu televize, především v souvislosti s reklamou. Netflix se v jedné ze svých reklam propagoval tak, že na obrazu byli lidé dívající se právě na televizi.¹⁸

V roce 2016 se Netflix stal globální mediální společností, kdy expandoval do více než 130 zemí zároveň, přičemž obsah není jednotlivý, ale liší se země od země. V současnosti je platforma dostupná ve 190 zemí na světě.¹⁹

Autoři Plothe a Buck dále ve své kapitole *Culturally Transformative and Equally Accessible* upozorňují na to, že Netflix je také kulturně vyvážený. Po spoustu let Hollywood vytvářel protagonisty, kteří byli „ponuře podmaniví bílí muži jako Tony Soprano, Don Draper nebo Walter White, kteří měli problém najít opěrný bod v kultuře a ekonomii, která je nechávala na holičkách“ (Tranz, 2016 cit. z Plothe, Buck, 2019, s. 129). Netflix zdůrazňuje, že aby se ze seriálu stal hit, nemusí mít v hlavní roli mužského bílého propagandistu. Drama *Holky za mřížemi* (*Orange Is the New Black, 2013-2019*) „dokazuje, že se úspěšná dramata mohou dostat přes bílého heterosexuálního muže“ (Tranz, 2016 cit. z Plothe, Buck, 2019, s. 129) a že „současná audience je více otevřená alternativám, než tomu bylo u generací předchozích, které by mohly vnímat některé postavy jako zvláštní“. V Netflixu se realizovala i řada černých tvůrců (režisérů, scénáristů, producentů) a herců.²⁰

1.3 Prostor věnovaný LGBTQ+ v populární kultuře s důrazem na seriálovou tvorbu

Zdá se, že mezi lety 2014–2015 nastal mezi režiséry a producenty zlom (Sheerin, Khan, Murray, 2016, s. 154). Snímek *Pride* (*Pride, 2014*) pojednává o tom, jak lesby a gayové pomohly hornickým rodinám během stávek v 80. letech ve Velké Británii za vlády Margaret Thatcherové. Film měl úspěch a navázal na něj seriál *Transparent* (*Transparent, 2014-2019*), který byl také přijat pozitivně, přestože postava trans matky byla zastoupena cisgender mužem, a ne trans ženou. Audiovizuální queer tvorba se začala stále více rozšiřovat.²¹

¹⁸ Jenner, Netflix and the Re-invention, 5-9.

¹⁹ Plothe, Buck, Netflix at the nexus, 3.

²⁰ Plothe, Buck, Netflix at the nexus, 129.

²¹ SHEERIN, Mark, KHAN, Coco, MURRAY, Susan, 2016. LGBT Culture. United Kingdom: Aurora Metro Press. ISBN 9780956632968.

Nikdy předtím nebylo v populární kultuře věnováno LGBTQ+ tolik prostoru jako v současnosti (Ng, 2023, s. 2). Narativů v televizi či na různých digitálních platformách, se kterými by se mohla tato komunita ztotožňovat, nikdy nebylo více. Tento vzestup přišel také s digitálními médii. Digitální média nabídla nové formy sebevyjádření a možnosti, jak formovat komunity. Vytvářet obsah se stalo i méně nákladným.²²

V současnosti věnuje populární kultura (navzdory pokroku) transgender a nebinárním osobám omezený prostor (Jiroutová Kynčlová, Baslarová, 2022, s. 7). To znamená, že počet postav, se kterými by se mohli identifikovat, je nedostatečný. Počet queer postav nebo postav, se kterými by se tito lidé mohli ztotožnit, však v posledních letech přibývá. Jiroutová Kynčlová a Baslarová uvedly, že „se nebinární lidé například hojně identifikovali s Aryou ze *Hry o trůny* (*Game of Thrones*, 2011-2019) a další nebinární osoby se dnes objevují třeba v seriálech *Sexuální výchova* (*Sex Education*, 2019-2023), *Umbrella Academy* (*The Umbrella Academy*, 2019-2024) nebo v novém *Star Treku* (*Star Trek: Strange New Worlds*, 2022-2024)“.²³ Transgender osoby „najdeme v *Euforii* (*Euforia*, 2019-2025), *Osmém smyslu* (*Sense8*, 2015-2018) nebo v *Sabrininých děsivých dobrodružstvích* (*Chilling Adventures of Sabrina*, 2018-2020)“.²⁴ V České republice vystupuje taková postava v seriálu *Most!* (2019). Chybí zde ale komplexnější obraz. Tento seriál byl problematický kvůli tomu, že transgender postavu nezastupovala skutečná transgender žena. Produkce chtějí nyní změny, kdy by postavy zastupovali skuteční transgender lidé.²³

Společnost Netflix se k tématům LGBTQ+ staví pozitivně. Udělala si jméno jako společnost, která je ochotna přijmout hlas této komunity a proměnit ho v audiovizuální dílo (Bradbury-Rance, 2023, s. 2). Jako příklady TV seriálů uvedl Bradbury-Rance *Osmý smysl*, *Sexuální výchovu* či přímo *Srdcerváče* a jako filmy *V záři reflektorů* (*Disclosure: Trans Lives on Screen*, 2020) nebo *Kluci z party* (*The Boys in the Band*, 2020). Netflix je hrdý na odmítání stereotypních protokolů, které po celá staletí dominovaly tradičním divadelním a televizním obchodním modelům (Moore, 2013; San Filippo, 2020; Beirne, 2014; Goddard, Hogg, 2019 cit. z Bradbury-Rance, 2023, s. 2).²⁴

²² NG, Eve, 2023. *Mainstreaming gays: critical convergences of queer media, fan cultures, and commercial television*. New Jersey: Rutgers University Press. ISBN 1-9788-3136-6.

²³ JIROUTOVÁ KYNČLOVÁ, Tereza a Iva BASLAROVÁ. *Dynamic Forms and Genres: The Representation of Gender in Pop Culture. Gender a výzkum / Gender and Research* [online]. 2022, 2022-8-23, 23(1), 3-12 [cit. 2024-01-19]. ISSN 25706578. Dostupné z: doi:10.13060/gav.2022.002

²⁴ BRADBURY-RANCE, Clara. 'Unique joy': Netflix, pleasure and the shaping of queer taste. *New Review of Film and Television Studies* [online]. 2023, 2023-04-03, 21(2), 133-157 [cit. 2024-01-20]. ISSN 1740-0309. Dostupné z: doi:10.1080/17400309.2023.2193521

Přestože je Netflix oceňován za svou otevřenost (Stanhope, 2020 cit. z Bradbury-Rance, 2023, s. 2), je reprezentace příběhů LGBTQ+ nepravidelná a nedostatečná. Byl například kritizován za transfobní výroky ve svých takzvaných komediálních speciálech. Reality show *Láska je slepá* (*Love Is Blind*, 2020) je plná heteronormativů či v některých evropských státech je nabídka Netflixu LGBTQ+ audiovizuálních děl omezená.²⁵ Jeho vliv ohledně přinášení témat LGBTQ+ osob do mainstreamového prostoru byl nicméně v kontextu historie převratný.²⁶

2. Mediální publikum a vliv médií na společnost

2.1 Definice mediálního publika

Jiráková a Köpplová (2015, s. 180) ve své knize *Masová média* použili definici, podle které je „mediální publikum obecný pojem pro všechna individua či jimi tvořené entity, které užívají nejrůznějších typů médií a jejich kombinací“. Publikum „v sobě nese rysy obecnosti, veřejnosti a také uživatele“. Mediální publikum pak zahrnuje „kolektivní označení uživatelů nějakého média či v širším smyslu příjemců nějakého obecně (veřejně) dostupného sdělení“. Pojem mediální publikum je obecný a jeho analýza slouží jako nástroj „pro média, politické subjekty nebo výrobce zboží a služeb“. Publikum určitého média může být vyhraněné, to znamená, že pro ně budou některé jejich vlastnosti, názory či zájmy podobné nebo stejné.²⁷

Mediální publikum lze zkoumat dvěma hlavními způsoby, a to na základě toho, kdo nějakou mediální zprávu sděluje. Zpráva může být sdělována komerčně, samotnými médii či politickými subjekty a na druhé straně nekomerčně, akademicky v rámci studií. Pro tyto subjekty se pak důvody, proč zkoumat své publikum, liší. V komerčních sděleních je důležité si publikum zachovat kvůli obchodu, boji proti konkurenci, ale také jako prostředek k tomu, jak získávat zpětnou vazbu. V dnešní době je obvyklé, že si mediální organizace dělají analýzy svého publika, kdy zkoumají, co nejvíce sledují a v jakém časovém rozhraní.²⁸

Dalšími, kdo zkoumají mediální publikum, jsou akademici různých oborů, jako jsou například mimo mediální studia sociologie, psychologie aj. Média jsou „součástí

²⁵ Bradbury-Rance, 'Unique', s. 2.

²⁶ Bradbury-Rance, 'Unique', s. 4.

²⁷ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

²⁸ Jiráková, Köpplová, *Masová média*, s. 182.

každodenního života“, a proto akademici hodnotí chování publika, kdy zjišťují, jak moc se lidé nechají médii ovlivňovat. To se pak může stát i hybnou silou v oblastech, které veřejnost aktuálně řeší. Akademici chtějí vědět, proč lidé používají média právě tak, jak je používají, za studijními účely.²⁹

2.2 Typologie publika: pasivní, aktivní, interaktivní

Jiráček a Köpplová (2015, s. 209) uvádějí tři typy mediálního publika: pasivní, aktivní a interaktivní. Pasivní publikum je chápáno tak, že „na něj mají masová média obrovský vliv“ a je pouze pasivním příjemcem sdělení. Podle frankfurtské školy ovlivněné nacistickou propagandou a komercializovanými americkými médii jsou „médiá schopna účinně působit na myšlení a postoje jednotlivců“, kteří se nedovedou proti mediálnímu tlaku bránit. Členové masové společnosti budou mít problém se spojit mimo kulturu či mediální prostředí, což oslabuje jejich moc. Hlavní moc tedy přebírá buď vláda (v autoritářských režimech), nebo ten, kdo mediální společnost vlastní. Po frankfurtské škole zkoumala pasivní publikum na konci 60. let i skupina badatelů pod vedením George Gerbnera z Pensylvánské univerzity se zaměřením na vliv televize. Badatelé dospěli k závěru, že „zvláště náruživé sledování televize může sloužit tomu, že kultivuje postoje jinak odlišných a vzájemně vzdálených skupin směrem k jednolitějšímu ‚mainstreamovému‘ pohledu“. (Gerbner, 1980 cit. z Jiráček, Köpplová, 2015, s. 211) Televize v lidech vyvolává nereálné představy o tom, jak funguje svět, vyplynulo z výzkumu. Gerbner také souhlasil s frankfurtskou školou ohledně pasivity publika, podle badatele se lidé účinku televize nemohou vyhnout. V současnosti média s typem pasivního diváka zacházejí, a to například u dětských diváků.³⁰

Druhým typem diváka je divák aktivní, jehož definice se začala objevovat po druhé světové válce. Tato teorie se soustřeďuje na člověka jako na jednotlivce, individualitu a snaží se napadat popis pasivního publika. Aktivní publikum mediální obsah posuzuje kriticky a není izolováno, své názory si mezi sebou jednotlivci sdělují. Lazarsfeld, Berelson a Gaudetová ve své práci zjistili, že existuje více komunikačních toků, kdy fungují tzv. názoroví vůdci, kteří se k mediálním sdělením staví svébytně a následně své názory šíří mezi další lidi. Další průzkumy zjistily, že velký vliv hraje i to, v jaké skupině se jednotlivec pohybuje.³¹

Posledním typem je typ interaktivní, který souvisí s nástupem nových digitálních médií,

²⁹ Jiráček, Köpplová, Masová média, s. 182.

³⁰ Jiráček, Köpplová, Masová média, s. 209-212.

³¹ Jiráček, Köpplová, Masová média, s. 212-214.

kteřé mediální publikum mohou začleňovat do dění. Uživatel má být médiím „rovnějším partnerem“.³²

2.3 Základní teorie o účincích médií. Vliv televize a digitálních platforem

Působení médií lze zkoumat několika způsoby. Existuje představa, že média mají na společnost silný vliv, přestože se tak nemusí dít vždy záměrně. Mediální obsah vyvolává v lidech reakce, tedy mediální sdělení působí na mediální publikum. Zároveň publikum působí na média, protože ta musí ve svých obsazích zohledňovat to, co zajímá publikum. Tomuto způsobu uvažování o vlivu médií se říká „kultivační“.³³

Druhý nejčastější způsob uvažování o médiích probíhá skřze „etnografický pohled“, jinak též „antropologický“, který se zaměřuje spíše na to, jakým způsobem publikum vnímá mediální obsahy, jak si díky nim vytváří každodenní rituály. Podle Morleyho (1993, cit. z Jirák, Köpplová, 2015, s. 311) nemá divák takovou moc, jako to interpretuje kultivační uvažování, které více zohledňuje vzájemné působení mezi publikem a médií.³⁴

Britský teoretik James Watson „shrnuł kritéria pro třídění předpokládaných vlivů a účinků médií“. Podle Watsona záleží na tom, co „je ovlivňováno, v kom, jak a do jaké míry, v jakém časovém rozpětí“. Dále se vliv médií může dělit na vliv „krátkodobý x dlouhodobý, přímý x nepřímý, plánovaný x neplánovaný“.³⁵

Existují teorie různých škol, které zkoumají, jaký vliv mají média na společnost a její fungování. Jednou z takových teorií je tzv. kritická teorie, která říká, že „media mají v moderních společnostech obrovskou sílu a společnost manipulují“. Nemůžou za to však média, ale společnost. Tuto teorii rozvinula frankfurtská škola. Druhou teorií je sociální teorie, která „chápe media především jako komunikační technologie a vliv médií na společnost jako deterministický, určující, téměř osudový.“ Třetí teorii „tvoří interpretativní přístupy“, kdy je vliv médií nejednoznačný, do popředí staví teorie publikum a media nevnímá jako hrozbu.³⁶

Vzhledem k tomu, že je tato práce zaměřena na vliv televizního seriálu, není nutné blíže specifikovat účinky všech druhů médií na jednotlivce a společnost, je nutné se zaměřit na to,

³² Jirák, Köpplová, Masová media, s. 218.

³³ Jirák, Köpplová, Masová media, s. 308-310.

³⁴ Jirák, Köpplová, Masová media, s. 309-311.

³⁵ Jirák, Köpplová, Masová media, s. 311-312.

³⁶ Jirák, Köpplová, Masová media, s. 317-320.

jakým způsobem ovlivňuje publikum televize, digitální platformy a samotné seriály a jak reflektují tyto vlivy queer osoby.

Největšími konzumenty digitálních médií jsou děti (Gunter, 2020, s. 145). Existuje mnoho studií, které se zabývají negativními vlivy televize a digitálních médií na děti. Některé z nich poukázaly na problémy s tělesnou hmotností, problémy se spánkem, další studie upozornily na rozvíjející se duševní problémy.³⁷

Jiná studie poukázala na problém u dětí s násilím (Masiba, Kyando, 2016, s. 101). Tato studie zkoumala, jaký vliv má pravidelné sledování násilnické audiovizuální tvorby na pubescenty. Ukázalo se, že sledování násilnických programů způsobilo zhoršený školní prospěch, násilnické tendence, záškoláctví, konzumaci drog či hádky s učiteli.³⁸ Televize či digitální média však nemusejí vyvolávat násilí jenom u dětí, ale také u dospělých. Proběhla řada studií, která upozorňovala na narůstající násilí ve společnosti v důsledku sledování televize (Raymond, Roger, 2004, s. 125).³⁹

McDonald a Smith-Rowsey (2016, s. 177) se ve své knize *The Netflix Effect: Technology and Entertainment in the 21st Century* zabývají fenoménem tzv. binge-watchingem, což zjednodušeně znamená dlouhé sledování jednoho pořadu. Studie Carpentera a Greena ohledně kognitivní psychologie poukázala na to, jak vymyšlené narativy nabízejí divákům psychologický únik a odhalila, jak masová konzumace televizních seriálů (včetně binge-watchingu) může ovlivnit schopnost diváka zpracovávat narativy. To znamená, že diváci vnímají to, co vidí na obrazovce, jako skutečnost, a to může narušit jejich vnímání reality či ovlivnit jejich emocionální prožívání. Shrum a Lee upozornily také na to, že nadměrné sledování televizních narativů je spojeno se zvýšenou úzkostí, bojácností a nedůvěrou v mezilidských vztazích. Diváci jsou vystaveni různým vzrušujícím aktivitám, které vidí v seriálu a srovnávají s nimi svůj život, na což upozornili Carpenter a Green.⁴⁰

Neexistuje mnoho studií, které by reflektovaly vnímání queer audiovizuální tvorby queer osobami. Autor článku *Breaking Into Transgender Life* Cavalcante (2017) vedl rozhovory

³⁷ GUNTER, Barrie. Children and Television Consumption in the Digital Era [online]. Routledge, 2020 [cit. 2024-01-21]. ISBN 9781003035039. Dostupné z: doi:10.4324/9781003035039

³⁸ MASIBA, Watson Lupogo, KYANDO, Newton M., 2016. The impact of watching violent television programs on secondary school children in Tanzania. Oregon: Resource Publications. ISBN 1-4982-8628-3.

³⁹ WILLIAMS, Raymond, WILLIAMS, Raymond, ed. Television [online]. Routledge, 2004 [cit. 2024-01-21]. ISBN 9780203426647. Dostupné z: doi:10.4324/9780203426647

⁴⁰ SMITH-ROWSEY, Daniel, ed. The Netflix Effect Technology and Entertainment in the 21st Century [online]. Bloomsbury Publishing, 2018 [cit. 2024-01-21]. ISBN 9781501309410. Dostupné z: doi:10.5040/9781501309410

s transgender osobami o tom, jak vnímají filmy jako *Kluci nepláčou (Boys Don't Cry, 1999)* anebo *Transamerika (Transamerica, 2005)*, které zastupují trans osoby, kdy se v té době jednalo o téma, které se v mainstreamu neobjevovalo. Respondenti studie často vyjádřili překvapení, že se tyto filmy dostaly do komerčního prostoru, vyhrály ocenění či se dostaly do divadla. Reakce na filmy byly různé, například další z respondentů reagoval slovy, že „médiá nás konečně začínají chápat jako lidské bytosti“ a „Felicity Huffman (hlavní herečka) ukazuje, jakými těžkými časy se musíme protloukat“, čímž dal najevo, že je podle něj snímek autentický.⁴¹

3. Teoretické ukotvení problematiky genderové identity, pohlaví a sexuality

3.1 Genderová identita, pohlaví a sexuální orientace

Gender, pohlaví a sexualita jsou komplikované pojmy.⁴² Genderová identita znamená, jak se jedinec cítí ohledně svého vlastního genderu, co se odehrává v jeho vnitřním prožívání.⁴³ Z binárního pohledu existují dva gendery, a to mužský a ženský. Existují však i další způsoby, jak vnímat gender. Pokud se jedinec nedokáže přiklonit k jednomu genderu, může být nebinární.

Pohlaví je pak rozděleno na mužské, ženské a intersex. Může se lišit od genderové identity. Fyzická a psychická přitažlivost obecně reprezentují části sexuality a sexuální orientace jednotlivce.⁴⁴ Fyzická přitažlivost může vycházet z různých faktorů, například genderové identity, genderového vyjádření nebo pohlaví. Emocionální přitažlivost odkazuje na vlastnosti člověka, ke kterému se jedinec cítí být přitahován romanticky a vychází ze stejných faktorů jako fyzická přitažlivost. Oba druhy přitažlivosti mohou vycházet i z osobnosti člověka anebo ze společných zájmů.

Někteří lidé jsou přitahováni ke stejnému genderu jako jsou oni sami (gayové a lesby), jiní

⁴¹ CAVALCANTE, Andre. Breaking Into Transgender Life: Transgender Audiences' Experiences With "First of Its Kind" Visibility in Popular Media. *Communication, Culture & Critique* [online]. 2017, 10(3), 538-555 [cit. 2024-01-21]. ISSN 17539129. Dostupné z: doi:10.1111/cccr.12165

⁴² HEALEY, Justin. *Sexual Identity and Gender Diversity*. 2022. The Spinney Press, 2022. ISBN 9781922274519.

⁴³ Healey, *Sexual Identity*, s. 1.

⁴⁴ Healey, *Sexual Identity*, s. 2.

lidé jsou přitahováni osobami opačného pohlaví (heterosexuálové). Bisexuálové a pansexuálové jsou přitahováni různými gendery různými způsoby, nebo mohou být přitahováni k jednomu genderu více než k jiným. Mnoho osob se však neidentifikuje s tímto popisem a někteří z nich si říkají „queer“. Ti, kteří vůči jiným osobám necítí žádnou přitažlivost jsou asexuálové. Aromatičtí lidé jsou ti, kteří k ostatním lidem necítí žádnou emocionální přitažlivost.

3.2 Sexuální identita

Sexuální identita (Lewis, 2018, s. 4-8) je něco jiného než sexuální orientace.⁴⁵ Představuje to, jak sám jedinec smýšlí o tom, ke komu je sexuálně přitahován. V případě, že určitá osoba cítí sexuální přitažlivost ke stejnému pohlaví, ale nikdy nejedná na základě této přitažlivost, znamená to, že je homosexuální, bisexuální nebo heterosexuální? Pokud jednatelce jedná, ale vůči osobě stejného pohlaví opravdovou přitažlivost necítí, znamená to, že je homosexuální? Podle vědců záleží na tom, jak se jednatelce ohledně sám sebe cítí.

Pokud lidé určí na základě svých pocitů a chování, že jsou členy sexuální menšiny, stane se toto označení částí jejich sexuální identity. Jedná se o koncept, díky kterému lidé chápou svou vlastní sexualitu. Sexuální orientace je koncept, ve kterém lidé vnímají, kteří lidé je přitahují.

3.3 Transgender jako sexuální identita

Transgender (Petta-Gay, 2018, s. 4-9) je taková osoba, která se neztotožňuje se svým biologickým pohlavím.⁴⁶

Transexuálové (Bevan, 2017, s. 4) jsou podmnožinou transgender osob.⁴⁷ Transexuálové se chtějí chovat jako své preferované pohlaví po celou dobu a mají tendence měnit svá těla a vzhled podle očekávání společnosti a kultury. Všichni transsexuálové jsou zároveň transgender osobami, ale všechny transgender osoby nejsou transsexuálové.

Proces, při kterém dochází ke změně těla, se nazývá tranzice. To může zahrnovat užívání hormonálních látek, podstoupení operací nebo jiných zdravotnických léčebných procesů.

Do další kategorie transgender lidí patří androgynie, genderová nekonformita, třetí pohlaví

⁴⁵ LEWIS, J. Scott. Gale researcher guide for : sexual orientation and identity. 2018. Gale Cengage Learning, 2018. ISBN 1-5358-6100-2.

⁴⁶ PETTA-GAY, Hannah. Transgender. 2018. Gale, 2018. ISBN 1-5358-6128-2.

⁴⁷ BEVAN, Thomas E. Being transgender : what you should know. 2017. Praeger, 2017. ISBN 979-84-00-61745-4.

či tzv. bereš neboli „dvou-duchý“.⁴⁸ Přesné definice těchto pojmů se liší osoba od osoby a může se v průběhu let měnit, často ale tito lidé pociťují prolínání nebo střídání pohlaví. Někteří z nich odmítají tradiční koncepty genderu.

Neexistuje jediné vysvětlení pro to, proč je někdo transgender osobou (Thompson, 2015, s. 12). Mnoho lidí však věří, že za tím stojí genetické vlivy, prenatální hladiny hormonů, brzké či pozdější zkušenosti z dospívání a dospělosti. To vše může vést k vývoji transgender identity.⁴⁹ Počet transgender osob v populaci není znám.

Genderová identita a sexuální orientace jsou odlišné termíny.⁵⁰ Sexuální orientace referuje o dlouhodobé fyzické, romantické či emocionální přitažlivosti k jiné osobě, zatímco genderová identita odkazuje na vnitřní vnímání jedince, zdali je muž, žena či něco jiného. Transgender osoba může být heterosexuální, gay, lesba, bisexuál či asexuál stejně jako lidé, kteří nejsou transgender. Podle posledních studií se orientace transgender osob může měnit během procesu tranzice.

Transgender lidé prožívají svou transgender identitu různými způsoby a zjistit, že jsou transgender mohou v jakémkoliv věku. Někteří z nich mohou své vzpomínky z dětství asociovat se svojí transgender identitou, mohli mít pocit, že „nezapadají“ do kontextu svého pohlaví nebo mohli cítit, že jsou někým jiným, než se předpokládá u pohlaví, se kterým se narodili. Jiní z nich získali zkušenosti v adolescenci nebo mnohem později v životě. Liší se také způsob, s jakým se se svou transgender identitou vyrovnávají, různí lidé reagují odlišně, někdo se cítí dobře, další mohou mít obtíže a cítit zmatek nebo stud.

4. Reprezentace tématu LGBTQ+ v médiích a reflexe společnosti

4.1 Historie LGBTQ+ od starověkého Řecka a Říma až do 21. století

Přístupy k homosexualitě (Belmonte, 2020, s. 9-40) se dramaticky měnily od dávných dob do pozdního 18. století.⁵¹ Starověcí Indové, Číňané, Egyptané, Řekové a Římané tolerovali

⁴⁸ Bevan, Being transgender, s. 5.

⁴⁹ THOMPSON, Tamara (ed.). Transgender people. 2015. Greenhaven Press, 2015. ISBN 0-7377-7661-7.

⁵⁰ Thompson, Transgender people, s. 16.

⁵¹ BELMONTE, Laura A. The international LGBT rights movement : a history. 2020. Bloomsbury Academic, 2020. ISBN 1-4725-1122-0.

homosexuální praktiky. Řecký filozof Sókratés a jeho žák Platón byli gayové. Básniřka Sappó, která vedla školu pro mladé ženy na ostrově Lesbos, psala básně o lásce mezi ženami. Vojenský génius Alexandr Veliký, který se narodil ve starověkém řeckém království Makedonie a své vojáky často vedl do bitev, byl bisexuál. Hefaistión, velitel jeho kavalerie, byl jeho partnerem.⁵²

Římské impérium následovalo Řeky, u kterých byla homosexualita běžná, a někteří římscí muži mezi sebou uzavírali sňatky. Římský císař Hadrianus byl také bisexuál a když se jeho partner Antinoos utopil v Nilu, panovník na jeho památku vybudoval město Antinoöpolis.

Se vzestupem judaismu, křesťanství a islámu se přijetí těchto osob na mnoha místech transformovalo do udavačství. Třetí kniha Starého zákona Leviticus obsahuje pasáže, kde se o homosexualitě píše negativně. V knize stojí: „Pokud muž ulehl s mužem stejně jako s ženou, oba se dopustili ohavnosti, musejí zemřít, jejich krev padni na ně.“ To mělo vliv i na křesťanské příběhy o Sodomě Gomoře v první knize hebrejské i křesťanské bible Genesis. Křesťanští pisatelé vnímali homosexualitu jako hřích způsobený božím hněvem. V islámu pak byla homosexualita vnímána jako „urážka“ náboženství, které se trestalo smrtí ukamenováním. Od té doby začaly vznikat zákony proti homosexualitě.

Úředníci málokdy stíhaly ženy, které měly sex s jinými ženami.⁵³ Buggery Act z roku 1533 v Anglii nezmiňoval lesbický sex. Procesy se ženami byly vzácné. Ženy v této době vyjadřovaly hluboké emocionální vazby k jiným ženám prostřednictvím dopisů, poezie, literatury a hudby. Některé z nich, které nebyly v manželství, sdílely společné domovy a bezpochyby určité procento z těchto vztahů byly také sexuální. Termín „lesba“ byl poprvé použit v Anglii ve 30. letech 18. století, celé století před zavedením termínu „homosexualita“. A přestože lesbický sex nebyl ilegální a vědělo se o něm, nebyl tolerován.

Obhajování práv LGBT komunity začalo v 19. století.⁵⁴ Homosexuální subkultura vznikala v Londýně, Paříži, Amsterdamu a New Yorku, kdy hrstka Evropanů začala volat po dekriminální sexuální aktivity mezi dvěma lidmi stejného pohlaví. Jejich práce se mezinárodně rozšířila a dala vzniknout novým vazbám s podobně smýšlejícími intelektuály.

V té době se rozmáhal imperialismus a Velká Británie zavedla velké pokuty za sexuální

⁵² POHLEN, Jerome. Gay and lesbian history for kids : the century-long struggle for LGBT rights, with 21 activities. 2016. Chicago Review Press, 2016. ISBN 1-61373-083-7.

⁵³ Belmonte, The international LGBT, s. 9-40.

⁵⁴ Pohlen, Gay and lesbian, s. 17-30.

aktivity se stejným pohlavím po všech svých koloniích. Zdravotnické autority zároveň uváděli, že homosexuální chování pramení z fyzických a mentálních abnormalit. Série mediálních skandálů posílily strach z rostoucí homosexuální subkultury ohrožující společenský řád. Nicméně státní perzekuce gay mužů, jako byla například perzekuce irského spisovatele Oscara Wildea v roce 1895, způsobily to, že gayové byli více vidět a spisovatelův proces inspiroval také snahy o vznik prvního mezinárodního hnutí za práva gayů.

Pokud lze někoho považovat za zakladatele moderního hnutí za práva gayů, bude to Karl Heinrich Ulrichs.⁵⁵ Ulrichs se narodil v Německu roku 1825 a studoval práva, nicméně jeho zaměstnavatelé se rozhodli ho vyhodit, když se dozvěděli, že je gay. Začal se věnovat psaní a publikoval 12 brožur, kde popsal vlastní pocity ohledně homosexuality a kde spekuloval o její přirozenosti.⁵⁶ Nejdříve používal pseudonym Numa Numantius. Později začal používat své pravé jméno a stal se první osobou, která učinila tzv. „coming out“ veřejně, tedy sdílel svou sexuální orientaci s veřejností. Jeho myšlenky a fakt, že o homosexualitě mluvil veřejně, byly revoluční. To, co napsal, pak rozesílal lékařům po celé Evropě.

V 19. století nebylo umožněno této menšině žít otevřeně, přesto se o to několik málo lidí pokusilo. Během americké občanské války se některým ženám povedlo zaregistrovat se jako muži a staly se vojáky. Historikové předpokládají, že tak učinilo přibližně 1 000 žen. Některé z nich, například Albert Cashier, který sloužil v pěchotě, byly pravděpodobně transgender osoby.

Cashier se narodil jako Jennie Irene Hodgers v roce 1843. Když válka skončila, začal pracovat jako hodinový manžel, pobíral vojenskou penzi a měl volební právo v době, kdy to ženám ještě nebylo umožněno. V roce 1911 ho srazilo auto a jeho ošetřující lékař objevil jeho tajemství, které si nechal pro sebe. Nicméně když o dva roky později Cashierovo tajemství zjistili v nemocnici, byl nucen až do konce života nosit dámské oblečení. Pohřben byl jako muž ve své vojenské uniformě a na pomníku bylo napsáno jeho mužské jméno. A podobných případů, kdy ženy zemřely jako muži a muži jako ženy je z této doby známo více.

V roce 1871 se v Německu stala homosexualita trestnou a byla označena pod Paragrafem

⁵⁵ Pohlen, Gay and lesbian, s. 1-16.

⁵⁶ Pohlen, Gay and lesbian, s. 12.

175. Ti, kteří zákon kritizovali, mluvili o „hanebném paragrafu“.⁵⁷ Jeho největším kritikem byl německý lékař a sexuolog Magnus Hirschfeld. V roce 1897 založil Vědecko-humanitární výbor, aby bojoval za společenské uznání leseb, gayů, bisexuálů a transgender lidí proti jejich právnímu pronásledování. Jednalo se o první organizaci bojující za práva LGBT. Výbor si stanovil tři úkoly, zrušit Paragraf 175, edukovat veřejnost o homosexualitě a pomáhat gayům a lesbám domáhat se svých práv.

Hirschfeld ve stejném roce založil také petici za zrušení Paragrafu 175, kterou podepsalo mnoho významných lidí. Byl mezi nimi Albert Einstein, Sigmund Freud, Leo Tolstoj, Thomass Mann či Herman Hesse, včetně více než 6 000 prominentních lékařů, vědců a umělců.

Mezitím Vědecko-humanitární výbor začal kampaň, ve které veřejnost edukoval o tom, co znamená „třetí pohlaví“. Výbor zveřejnil také první LGBT publikaci.

Po 1. světové válce byla perzekuce gayů a leseb v Německu méně častá, než tomu bylo před Velkou válkou. Mezi lety 1919 a 1933 probíhala řada demokratických a sociálních reforem. Hirschfeld zorganizoval Světovou ligu pro sexuální reformu. Cestoval po Evropě, kde promlouval k davům v Holandsku, Rakousku, Československu a Itálii, později i ve Spojených státech. Výbor promítal film *Different from the Others* (2019) v rámci vzdělávání veřejnosti.

Před 20. stoletím měly transgender osoby jen omezené možnosti, jak změnit svůj vzhled. Až do 20. let 20. století nikdo nezvažoval operaci změny pohlaví. Bylo třeba také najít dobrovolníka, který by podstoupil experimentální lékařské procedury. Touto osobou se stala Lili Elbe, která se narodila v Dánsku v roce 1882 jako Einar Wegener a byla vychována jako chlapec. V průběhu manželství však přišla na to, že se cítí lépe jako žena. V roce 1930 potkala Hirschfelda, pod jehož dohledem podstoupila jako první člověk na světě operaci změny pohlaví. Její operace se v Evropě stala velmi diskutovanou. Nakonec však zemřela na pooperační komplikace.

Ve 30. letech 20. století některé státy či města měly zákony proti gayům a lesbám. Lidé nesměli nosit oblečení opačného pohlaví. Restaurace a bary gayům a lesbám zakazovaly vstup. Ve většině amerických měst bylo ilegální tančit či se držet za ruce s osobou stejného pohlaví.

⁵⁷ Pohlen, Gay and lesbian, s. 17-30.

V Evropě se dostal k moci Adolf Hitler, který ukončil všechny Hirschfeldovy snahy. Paragraf 175 byl rozšířen a ilegálními se staly dokonce i myšlenky. 50 000 mužů bylo uvězněno, někteří z nich byli později posláni do koncentračních táborů. Na oblečení museli nosit růžový trojúhelník. Lesby bývaly také vězněny, bylo jich však méně. Holocaust přežilo méně než 4 000 gayů a leseb, a i když byli osvobozeni z koncentračních táborů, Paragraf 175 stále platil, to znamenalo, že mnoho z nich posléze zatkla policie.

Kvůli 2. světové válce se navýšil počet nových mezinárodních organizací a organizací chránící lidská práva.⁵⁸ Na základě svých válečných zkušeností a inspirace u homosexuálního emancipačního hnutí na počátku 20. století, se zmobilizovala nová vlna gayů a leseb, která bojovala za lidská práva a obnovila nadnárodní komunikaci.

V roce 1962 mladý aktivista Randy Wicker zorganizoval ve Spojených státech první demonstraci za práva gayů.⁵⁹ Společnost mu dělal jeho přítel Craig Rogwell. Další demonstraci uspořádal o dva roky později v roce 1964 a tentokrát se k němu přidali další lidé.

V červnu roku 1969 se v New Yorku uskutečnily tzv. Stonewallské nepokoje a vyústily v napětí mezi aktivisty a policií.⁶⁰ Demonstrace inspirovala další aktivisty za práva LGBT komunity po celém světě. Především se jednalo o Velkou Británii, Východní a Západní Německo a Kanadu, kde političtí vůdci dekriminlizovali sexuální aktivity mezi osobami stejného pohlaví. Vlna aktivismu po Stonewallských nepokojích se transformovala do mezinárodního hnutí za globální práva LGBT.

V 80. letech pak rostoucí expanze globálního hnutí za práva LGBT měla neúspěch. Komunita gayů byla sužována epidemií AIDS.⁶¹

Díky usilovné práci mnoha organizací a jednotlivců a s podporou internetu se v 21. století podařilo gayům a lesbám získat nové právní zisky. Manželské svazky mezi stejnopohlavními páry byly v některých zemích povoleny. Úplně první obřad se konal v roce 2004 v americkém státě Massachusetts. Homosexuální manželství bylo poprvé legální v Nizozemsku, Belgii, Španělsku a Kanadě. Naproti tomu v africké Ugandě byl pro gaye a

⁵⁸ Belmonte, The international LGBT, s. 69.

⁵⁹ Pohlen, Gay and lesbian, s. 51-68.

⁶⁰ Belmonte, The international LGBT, s. 109.

⁶¹ MORRIS, Bonnie J. A brief history of lesbian, gay, bisexual, and transgender social movements. Online. American Psychological Association (APA). 2017. Dostupné z: <https://www.apa.org/topics/lgbtq/history>. [cit. 2024-03-25].

lesby zaveden trest smrti.

21. století s sebou přineslo také důraz na transgender aktivismus a začala se častěji používat terminologie, která zpochybňovala binární genderovou identifikaci. Pozornost se dále přesunula ke globálnímu aktivismu, ještě v roce 2016 byla homosexualita ilegální ve 75 zemích světa.

4.2 LGBTQ+ reprezentace v médiích

Historicky se západní LGBT komunity snažily za pomoci různých typů médií zviditelnit za účelem domáhání se svých práv.⁶² Tištěná média byla pro LGBT hnutí obzvláště důležitá.⁶³ Miller (2000) zaznamenal přes 7 000 periodik pro gaye a lesby v období mezi lety 1890–2000, z nichž většina byla vydávána v druhé polovině 20. století. Často kladly důraz na vizuální obsah.

V dubnu roku 1997 se americká komička, herečka a televizní bavička Ellen DeGeneresová objevila na titulní straně časopisu *Time*.⁶⁴ Titulek zněl: „Ano, jsem lesba.“ Nikoho to nepřekvapilo. DeGeneresová a její partnerka Ellen Morganová se už měsíce předtím svým vztahem ne vždy tajily. A tato „hra na schovávanou charakterizuje tzv. explozi viditelnosti gayů a leseb ve Spojených státech během 90. let 21. století“ (Kohnen, 2016, s. 12). Často se také píše o „gay 90ties“. V této době došlo k šíření reprezentace queer osob v médiích. O tématu začalo více hovořit v ne odborných médiích i v akademických médiích.

Významné bylo pro viditelnost queer osob v USA vydání speciálního čísla časopisu *Entertainment Weekly* v roce 1995.⁶⁵ Jednalo se o vydání s názvem „The Gay 90ties“ a autor Jess Cagle uvedl, že „v roce 1995 se gay stream svobodně vlévá do mainstreamu“, což naznačuje, že hlavním tématem článku je viditelnost a akceptace „gay kultury“ v USA v polovině 90. let. Článek s názvem „America Sees Shades of Gay“ obsahuje souhrn televizních pořadů (*Roseanne, Frasier, NYPD Blues*), mainstreamových a nezávislých filmů (*Philadelphia, Dobrodružství Priscilly, královny pouště*), reklamních kampaní (Calvin Klein) a hry *Angels in America* z divadla Broadway. Cagle také tyto projekty srovnával s díly *Konec bláznů (La Cage aux Folles, 1978)* a *Co se vlastně stalo s Baby Jane? (What Ever*

⁶² NG, Eve; TUMBER, Howard a WAISBORD, Silvio. In: *Media and LGBT Advocacy: Visibility and transnationalism in a digital age*. 2017. Routledge, 2017, s. 8. ISBN 9781138665545.

⁶³ Ng, Tumber, Waisbord, In: *Media and LGBT*, s. 310.

⁶⁴ KOHNEN, Melanie E. S. *Queer representation, visibility, and race in American film and television : screening the closet*. 2016. Taylor & Francis Group, 2016. ISBN 0-203-15270-0.

⁶⁵ Kohnen, *Queer representation*, s. 22.

Happened to Baby Jane?, 1962) a uvedl, že byla stereotypní a určená spíše pro gay publikum. Ztvárnění queer tematiky bylo v minulosti nedostatečné a v porovnání s množstvím vznikajících děl v 90. letech byla jejich produkce taktéž neuspokojivá. Nastal tak zlom především oproti 80. letům, kdy se do popředí stavěla epidemie AIDS. Článek nicméně kladl přílišný důraz na to, že queer lidé nejsou součástí každodenního života Američanů a jedná se o dva oddělené světy.

V souvislosti s „gay 90ties“ se vyskytl termín homonormativita.⁶⁶ Ta popisuje neheterosexuální identifikace a způsoby života, které se prolínají s heterosexuálními způsoby, které nezpochybňují aspekty heteronormativity.

V roce 2011 vyšel ve stejném časopise v jeho speciálním čísle článek „Gay Teens on TV“. Článek popsal dlouhou a spletitou cestu, než se podařilo zobrazit gay teenagery v televizi. Ve článku je zmíněn například seriál *Glee* (*Glee*, 2009-2015) a postava gay chlapce Kurta Hummela. Zmíněn byl i seriál *Prolhané krásky* (*Pretty Little Liars*, 2010-2017).

V 90. letech byl průkopnickým filmem *Philadelphia*, jednalo se o první velký mainstreamový film o AIDS.⁶⁷ Dalším průkopnickým snímkem byl pak film *Zkrocená hora* (*Brokeback Mountain*) z roku 2005, první velký hollywoodský film pojednávající o lásce mezi dvěma muži.

Film *Zkrocená hora* a další významný snímek o queer osobách *Kluci nepláčou* mají oba společné to, že se odehrávají na venkově, který je obecně považován za více nepřátelský vůči abnormalitám než města.⁶⁸ Venkovské prostory jsou představovány jako marginálie LGBTQ+ komunity a jako něco, co je třeba opustit ihned po uvědomění si vlastní queer identity, je tedy třeba opustit homofobní prostor.

V současnosti hrají velkou roli v reprezentaci queer osob sociální sítě.⁶⁹ Internet umožnil uživatelům se globálně propojit a bojovat za svá práva silněji než kdy dříve. Pomocí digitálních médií hnutí LGBTQ+ může lépe propagovat své politické myšlenky.⁷⁰ Nová média rozšířila snahy aktivistů a umožnila jim získávat pro svou obhajobu více prostředků

⁶⁶ Kohnen, Queer representation, s. 28.

⁶⁷ Kohnen, Queer representation, s. 27.

⁶⁸ Kohnen, Queer representation, s. 111.

⁶⁹ PAIN, Paromita. Global LGBTQ activism : social media, digital technologies, and protest mechanisms. 2024. 2024. ISBN 1-00-339580-5.

⁷⁰ Pain, Global LGBTQ, s. 11.

prostřednictvím finančních sbírek, e-mailových kampaní nebo online peticí.⁷¹

4.3 Vliv médií na LGBTQ+ komunitu

LGBTQ+ osoby jsou součástí všech druhů digitálních médií, nicméně sociální sítě jim poskytují možnost vytvářet, publikovat a prosazovat vlastní perspektivy a příběhy.⁷² Zároveň mohou zažívat pocity sounáležitosti a pohybovat se v bezpečném prostředí. Queer osoby se díky sociálním sítím cítí méně osaměle a díky tomu, že jsou součástí LGBTQ+ komunity, utvářejí vlastní identitu, cítí se být přijímáni a pro některé z nich to může být jediný způsob, jak se seznámit s lidmi ze stejné menšiny. Toto tvrzení obzvláště platí pro ty osoby, které nebydlí ve velkých městech, kde se soustřeďují hlavní proudy komunity.

Ve studii⁷³ Gomilliona a Giulianové stojí, že účastníci jejich výzkumu uvedli, že vliv na jejich seberealizaci, proces coming-outu a souznění se svou identitou (v tomto výzkumu se jednalo pouze o gaye, lesby a bisexuály) mají určité mediální osoby, ať už reálné či fiktivní. Jako zdroj inspirace uváděli především moderátorku Ellen DeGeneresovou, ale často zmiňovali i fiktivní postavy z různých televizních seriálů. Jeden z účastníků například vypověděl: „Když jsem sledoval hlavní postavu, jak se vypořádává se svou sexualitou a reakcí společnosti, skutečně jsem se spojil s jeho bojem.“ Běžnou odpovědí bylo, že tyto postavy účastníkům sloužily jako vzory. Z výzkumu vyplynulo, že se respondenti díky tomuto mediálnímu vlivu cítili méně osaměle a zlepšila se jejich psychická a fyzická kondice.

Respondenti dále uvedli, že vliv na to, aby provedli vlastní coming-out, ovlivňovali také knihy, webové stránky a nejčastěji uváděná televizní show byla *Will a Grace (Will & Grace, 1998-2020)*. Díky těmto prostředkům pociťovali hrdost na svou identitu.

Účastníci výzkumu si přáli, aby gay či lesbické postavy v televizních seriálech byly vyobrazovány více autenticky, tedy jako „normální lidé s normálním zaměstnáním“, jak podotkl jeden z respondentů. V této souvislosti také seriály kritizovali. Vadilo jim stereotypní zobrazování gayů, což podle jednoho respondenta zahrnovalo „promiskuitu a

⁷¹ Ng, Tumber, Waisbord, In: Media and LGBT, s. 311.

⁷² EICKERS, Gen. Social Media Experiences of LGBTQ+ People: Enabling Feelings of Belonging. Topoi. 2024, roč. 2024, č. 2, s. 14.

⁷³ GOMILLION, Sarah C. a Traci A. GIULIANO. The Influence of Media Role Models on Gay, Lesbian, and Bisexual Identity. Journal of Homosexuality [online]. 2011, 2011-02-22, 58(3), 330-354 [cit. 2024-03-31]. ISSN 0091-8369. Dostupné z: doi:10.1080/00918369.2011.546729

drogy“.

Největší vliv měl na účastníky výzkumu ohledně vlastního coming-outu internet a knihy, menší vliv pak vykazovaly televize a film a jako nejméně vlivné byly označeny hudba a časopisy. Největší dopady na životy respondentů měly různé diskusní skupiny.

Z výzkumu dále vyplynulo, že pro účastníky je důležité mít mediální vzory, které jsou gayi, lesbami anebo bisexuály. Dokázali se však ztotožnit i s osobami mimo svou komunitu v případech, že v médiích působily jako outsideři.

Někteří z nich také uvedli, že jim vzory poskytují zdroj síly. Jedna respondentka například uvedla: „Získala jsem trochu síly, když jsem viděla, co (Ellen DeGeneresová) dokázala.“ Další respondentka řekla, že ji Ellen DeGeneresová „přivedla k pocitu, že je v pořádku být lesba a být tím, kým jsem vždy chtěla být“.

Děti, dospívající a mladí lidé uvedli, že své oblíbené mediální postavy rádi napodobují a přejímají jejich hodnoty a charakteristiky.

Nedostatek mediálních postav účastníky výzkumu přivedl k otázce, jaký vliv tento nedostatek má. Často popisovali, že se důsledkem toho cítí být vyloučeni ze společnosti, snižuje to pocit jejich sebehodnoty a omezuje vyjádření jejich identity.

Další studie⁷⁴ zkoumá, jakým způsobem jsou vyobrazováni gayové a lesby v médiích. Výzkum došel k závěru, že je tato skupina v médiích často představována stereotypně. Gayové jsou často vyobrazováni jako zženštilí, naproti tomu lesby jako více mužské. Výzkum uvedl, že média mají některé negativní dopady na mladé homosexuály, například neposkytují dostatek informací, sociální sítě pak vedou k jejich izolaci. Mladé veřejnosti se předávají mylné představy o homosexualitě z jednorozměrných zobrazení a společensky generovaných stereotypů. Stále existuje mnoho předsudků vůči homosexuálům ve společnosti a médiích, což má velký negativní dopad na jejich identitu. V extrémních případech mohou být mladí homosexuálové traumatizováni, a to kvůli negativním komentářům a diskriminaci na sociálních sítích. Ze studie dále vyplývá, že mezi pozitivní účinky vyobrazování homosexuálů v médiích patří větší pocit sounáležitosti, existuje díky tomu více představitelů menšin, kteří bojují za svá práva a jejich častější mediální výstupy umožňují mladým homosexuálům snadněji přijmou svou identitu, heterosexuálové jsou

⁷⁴ LI, Qingyao, Zizhen LIU, Suxi YAN a Ruitong YIN. The Influence of Homosexual Media Portrayals on the Identity of Homosexual Young Adults. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences* [online]. 2023, 2023-02-07, 8, 534-540 [cit. 2024-03-31]. ISSN 2771-2907. Dostupné z: doi:10.54097/ehss.v8i.4719

navíc schopni gayům a lesbám díky médiím lépe porozumět.

Ve studii⁷⁵ Mokhtara, Sukeriho a Latiffa se zkoumá vliv médií na LGBT komunitu a společnost v Malajsii. V zemi nemá hnutí podporu, práva LGBT osob jsou silně omezena zákony a menšina bývá šikanována. Vzhledem k tomu, že malajsijská společnost je značně konzervativní, LGBT komunity využívají jako hlavní nástroj v šíření informací, sdílení zkušeností a propojování menšiny sociální sítě. Hrály důležitou roli v rozšiřování komunity a formování názorů Malajců. Sociálně sítě také pomohly komunitě udržet si sebevědomí a uvědomit si, že na své problémy nejsou sami. Ze studie dále vyplynulo, že bylo velmi důležité používat pro LGBT hnutí hashtagy, obzvláště kvůli specifickým tématům a také k tomu získávat nové followery a zároveň si udržet původní sledovatele.

5. Seriál Srdcerváči (Heartstopper) jako novodobý fenomén

Seriál Srdcerváči vychází z grafického románu Alice Osemanové, který byl původně publikován na sociální síti Tumbler jako komiks.⁷⁶ Příběh upoutal producenta Patricka Walterse, který o něm řekl: „Bylo neuvěřitelně obtížné vytvářet queer příběhy. A Srdcerváči se nepodobali žádnému jinému queer příběhu. Museli jsme to udělat, svět to potřeboval.“

Spojil se s Netflixem a začalo obsazování rolí. Do těch hlavních byli obsazeni Joe Locke a Kit Connor. Locke ztvárňuje postavu úzkostlivého gaye Charlieho, který se potýká s psychickými problémy a šikanou. Hlavnímu herci se změnil život – nyní má na Instagramu 3,3 milionů sledujících a stále mu přibývají noví.

Seriál na Netflixu poprvé debutoval v dubnu roku 2022. Britský deník *The Guardian* o něm napsal, že je to „nejkrásnější pořad v televizi“. Zvedl se také prodej grafických románů. Za první tři týdny seriál vidělo téměř 54 milionů lidí a dostal se do desítky nejsledovanějších filmů, seriálů a pořadů na Netflixu v 54 zemích. Knihy se dostaly do rozporu se zákony ohledně cenzury, a to na Floridě a v Maďarsku.

⁷⁵ MOKHTAR, Muhammad Faiz, Wan Allef Elfi Danial Wan SUKERI a Zulkifli Abd LATIFF. Social Media Roles in Spreading LGBT Movements in Malaysia. *Asian Journal of Media and Communication* [online]. 2020, 2020-01-01, 3(2), 77-82 [cit. 2024-04-01]. ISSN 2579-6119. Dostupné z: doi:10.20885/asjmc.vol3.iss2.art4

⁷⁶ How Heartstopper changed the world. Online. Attitude. Dostupné z: <https://www.attitude.co.uk/culture/how-heartstopper-changed-the-world-414800/>. [cit. 2024-04-06].

Mezi hlavní témata seriálu patří coming out, duševní zdraví a přátelství.⁷⁷

Grafický román je aktuálně rozdělen na pět částí, jenom ve Velké Británii se prodalo přes 1 milion svazků. Vydána by měla být ještě šestá a zároveň poslední kniha.

Deník *The Guardian* také označil seriál *Srdcerváči* za kulturní velmoc.⁷⁸ K popularizaci *Srdcerváčů* došlo pomocí sociálních médií. To následovalo i po uvedení seriálu na Netflixu, kdy hashtag #heartstopper dosáhl 11 miliard zhlédnutí, stalo se tak v době po uvedení 2. série na Netflixu.

VÝZKUMNÁ ČÁST

6. Metodologie

6.1 Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem výzkumu této diplomové práce je zjistit, jaký vliv má britský seriál *Srdcerváči* na své české publikum z LGBTQ+ komunity. Jak bylo již vysvětleno výše, tento seriál se zabývá LGBTQ+ komunitou a je to jeho hlavní téma. V České republice je seriál distribuován streamovací platformou Netflix. Práce se zabývá tím, jakým způsobem (případně do jaké míry) vybraní respondenti a respondentky z řad českého publika seriálu vnímají jeho vliv na své vlastní životy, jak se ztotožňují s hlavními či vedlejšími postavami a světem vyobrazeným v seriálu a jak s ním rezonují ohledně svých názorů. Za účelem naplnění cílů diplomové práce byly stanoveny 4 výzkumné otázky, na které se pokusím zodpovědět prostřednictvím výzkumu založeného na principech analýzy mediálních publik. Výzkumné otázky jsou následující:

1. Jak vnímají diváci seriálu *Srdcerváči* jeho vliv na své vlastní životy?

⁷⁷ Alice Oseman's *Heartstopper* becomes the UK's fastest-selling graphic novel ever. Online. *The Guardian*. 2023. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/books/2023/dec/13/alice-oseman-heartstopper-uk-fastest-selling-graphic-novel-ever>. [cit. 2024-04-06].

⁷⁸ *The Guardian* view on *Heartstopper*: a phenomenon that defines a generation. Online. *The Guardian*. 2023. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/aug/03/the-guardian-view-on-heartstopper-a-phenomenon-that-defines-a-generation>. [cit. 2024-04-06].

2. Jakým způsobem se dokážou ztotožnit s hlavními a vedlejšími postavami?
3. Jak moc rezonují jejich vlastní názory s názory prezentovanými v seriálu ohledně LGBTQ+ komunity a způsobu, jakým společnost tyto osoby vnímá?
4. Jak respondenti a respondentky vnímají roli médií (s důrazem na filmovou a seriálovou tvorbu) v šíření problematiky komunity LGBTQ+?

6.2 Výzkumná strategie

Zvolila jsem kvalitativní výzkumnou strategii, neboť účelem této práce je snaha pochopit, prozkoumat a interpretovat názory respondentů a respondentek. Kvalitativní výzkum je podle Hendla (2023, s. 52) vhodný pro to získat komplexní vhled do určitého jevu, skupiny nebo jednotlivce a je díky němu možné vytvářet teorie.⁷⁹ Je také vhodný pro výzkumníky, kteří začínají s výzkumným tématem pracovat poprvé a umožňuje danou problematiku prozkoumat více do hloubky, uvádí dále Hendl (2023, s. 53). Kvalitativní výzkum má však i své slabé stránky, jeho výsledky mohou být například hůře zobecnitelné a ve výzkumu je přítomen patrnější vliv výzkumníka.

Jak uvádí Trampota, Tomáš, Vojtěchovská, Martina (2010, s. 18), „kvalitativní metody výzkumu se ptají zejména otázkou *Jak?*“.⁸⁰ Patří mezi ně i tzv. hloubkové rozhovory, pozorování, ohniskové skupiny. Strass a Corbinová (1999 cit. z Trampota, Tomáš, Vojtěchovská, Martina, 2010, s. 19) definují kvalitativní výzkum jako takový výzkum, jehož výsledky nejsou dosaženy pomocí jakýchkoli způsobů kvantifikace. Ti, kteří upřednostňují kvalitativní výzkum často upozorňují na to, že kvantitativní výzkumníci už předem vstupují do výzkumu s určitou představou.

6.3 Metoda sběru dat

Za metodu sběru dat autorka zvolila polostrukturovaný kvalitativní rozhovor, který byl vybrán jako nejvhodnější metoda pro zkoumání vlivu seriálu na publikum. Autorka v tomto výzkumu potřebovala zjistit subjektivní názory jednotlivců, což jí umožnila právě tato metoda. Na začátku výzkumu byl vytvořen rámcový scénář, který obsahuje celkem 5 kategorií výzkumných otázek. Tyto kategorie korespondují s výzkumnými otázkami.

Jak uvádí Sedláková (2015, s. 211) polostrukturované rozhovory bývají označovány také

⁷⁹ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum. Základní teorie, metody a aplikace. 2023. Portál, 2005. ISBN 978-80-262-1968-2.

⁸⁰ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010. ISBN 8073676834.

jako řízené, případně se o nich referuje jako o „rozhovorech s návodem“.⁸¹ U polostrukturovaného rozhovoru je možné pokládat doplňující otázky či je přímo upravovat v průběhu. Dle Sedlákové „bývá považován za optimální způsob získávání dat, neboť kombinuje výhody standardizované i nestandardizované formy dotazování a snaží se minimalizovat jejich omezení“. Bývá jednou z nejvyužívanějších technik u kvalitativní metody výzkumu. Pro tuto formu rozhovoru je také typické, že se role tazatele a dotazovaného vyrovnávají.

Hendl (2023, s. 164) uvádí, že se polostrukturovaný rozhovor „vyznačuje definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací“.

Autorka se během rozhovorů s respondenty a respondentkami držela stanoveného scénáře, ale doptávala se osob na doplňující otázky, které měly za cíl ověřit si, zdali se autorka i respondenti vzájemně pochopili. Zároveň byly některé otázky vynechány v případě, že na ně dotazovaný odpověděl již ve svých dřívějších výpovědích.

Rozhovory proběhly osobně nebo prostřednictvím aplikace Skype v případě, že dotazovaný bydlel v zahraničí, a to během prosince 2023 a ledna a února 2024. Všichni respondenti a respondentky byli seznámeni s účelem rozhovoru a autorka je informovala o použití diktafonu, s čímž všichni souhlasili. Respondentům a respondentkám bylo také sděleno, že pokud jim bude některá otázka nepříjemná, nemusí na ni odpovídat a byla jim přislíbena anonymita. Poté začaly rozhovory, které trvaly přibližně hodinu nebo hodinu a půl. Autorka práce se během rozhovorů snažila zůstat po celou dobu neutrální. V závěru se autorka doptala na sociodemografické údaje. Rozhovory následně převedla do písemné formy prostřednictvím transkripce. Ta proběhla ručně a byla upravena. Byla například vyňata opakující se slova a věty, byly odstraněny vulgární výrazy atp.

Rámcový scénář polostrukturovaného kvalitativního rozhovoru byl sestaven následujícím způsobem:

Úvodní část: Vztah respondenta/respondentky k seriálu

1. Jak jste se o seriálu dozvěděl/a?
2. Jaké byly Vaše první myšlenky, když jste seriál začal/a sledovat?
3. Jaký máte k seriálu vztah?

⁸¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

4. Co Vás k seriálu nejvíce připoutalo?
5. Jaká je Vaše nejoblíbenější scéna a proč?
6. Jak dlouho Vám trvalo celý seriál shlédnout?
7. Bavit/a jste se o seriálu s někým?

I. VO: Reflexe způsobu života hlavních a vedlejších LGBTQ+ postav

1. Kdo je Vaše nejoblíbenější postava a proč?
2. Se kterou postavou se nejvíce ztotožňujete a proč?
3. Jak jste nahlížel/a na životy hlavních hrdinů?
4. Jak jste se cítil/a, když jste sledoval/a partu Charlieho přátel – Ellie, Taa a Isaaca? Jak na Vás působila jejich skupina?
5. Jak na Vás působila postava Taa? Chtěl/a byste mít někoho takového za svého reálného kamaráda?
6. Nicka Nelsona někteří jeho fanoušci označují za příliš dokonalého na to, aby byl skutečný. Je podle Vás jeho postava realistická? Nebo je příliš dobrý na to, aby existoval i ve skutečnosti?
7. Nick Nelson je také velmi starostlivý a ochranný, má vysokou morálku. Cítil/a jste během sledování seriálu, že byste chtěl/a mít ve svém životě někoho takového?
8. Jak jste vnímal/a hlavní postavy v seriálu? Měl/a jste pocit, že jsou sami sebou a mohou být sami sebou?
9. Je v seriálu něco, co byste si také přál/a mít?
10. Přál/a jste si být v seriálu jako některá z postav? Pokud ano, o jakou postavu se jednalo a proč byste si vybral/a právě tuhle?
11. Chtěl/a byste vést život jako hlavní postavy? Co se Vám na něm líbilo nebo nelíbilo?
12. Srovnával/a jste někdy svůj život se životy postav? Pokud ano, co Vám z toho vycházelo?
13. Inspirovala Vás některá z postav ke změně ve Vašem životě?

II. VO: Fenomény vztahující se k životu LGBTQ+ osob

1. Jak jste v seriálu vnímal/a téma coming outu?
2. Nick Nelson během seriálu zjistí, že je bisexuál. Rezonuje to s Vámi nějak?
3. Jaký názor máte na vztah mezi Nickem a jeho matkou? Případně na vztahy Charlieho s jeho rodiči?
4. Jak podle Vás životy LGBTQ+ postav v seriálu omezovalo to, že jsou queer?

III. VO: Způsob vnímání vyobrazení chování společnosti vůči LGBTQ+ lidem v seriálu

1. Hlavní postava Charlie Spring se potýká se šikanou kvůli tomu, že je gay. Týká se to ale i dalších postav. Zažil/a jste někdy šikanu či nějakou formu násilí kvůli své genderové identitě či sexuální orientaci? Pokud ano, rezonovala nějak tato Vaše zkušenost se zkušeností Charlieho Springa, případně některé jiné z postav? Pomohlo Vám nějakým způsobem vidět takové situace v seriálu?
2. Vyvolávaly ve Vás scény, kde byla vyobrazená šikana či nesnášenlivost, nějaké emoce? Pokud ano, můžete popsat jaké?
3. Ben Hope v seriálu využívá Charlieho k tomu, aby si ujasnil svou sexuální orientaci. Jaké jste měl/a pocity z těchto scén?
4. Jak podle Vás Srdcerváči vyobrazují, jak společnost vnímá LGBTQ+ osoby?
5. Jak podle Vás Srdcerváči prezentují LGBTQ+ komunitu?
6. Jak vnímáte postavení LGBTQ+ postav v seriálu?
7. Jak vnímáte vztahy mezi LGBTQ+ postavami a postavami mimo tuto komunitu?
8. Jak byste charakterizoval/a postoj české společnosti k LGBTQ+ menšině?

IV. VO: Vliv filmů a TV seriálů na život LGBTQ+ komunity a společnost. Role médií v životě komunity

1. Odráží podle Vás seriál realitu? Můžete to rozvést?
2. V čem jsou pro Vás Srdcerváči výjimeční na rozdíl od jiných seriálů s podobnou tematikou?
3. Uvítal/a byste, kdyby podobných seriálů o LGTBQ+ bylo více? Proč ano a proč ne?
4. Jak obecně vnímáte způsob, jakým jsou vyobrazovány LGBTQ+ postavy v jiných seriálech a filmech?
5. Když srovnáte starší seriály o LGBTQ+ s těmi současnými, nastala podle Vás nějaká změna?
6. Jak hodnotíte postoj českých médií k problémům LGBTQ+ komunity?
7. Jakou roli podle Vás mají pro LGBTQ+ komunitu sociální sítě?

Závěrečná část: Vnímání vlivu seriálu na diváky a diváčky

1. Co je podle Vás nejdůležitějším poselstvím seriálu?
2. Co podle Vás dělá Srdcerváče tak oblíbeným seriálem?
3. Ovlivnil seriál nějakým způsobem Váš vlastní život? Pokud ano, jak?
4. Změnil/a jste na něco ve svém životě kvůli seriálu názor?

5. Měl na Vás seriál terapeutické účinky?

6.4 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek této diplomové práce je tvořen diváky a divačkami televizního seriálu *Srdcerváči*, kteří byli pro účely tohoto výzkumu definováni jako jedinci, kteří shlédli alespoň první čtyři díly první série *Srdcerváčů* a zároveň jsou členové menšiny LGBTQ+. Vzorek je tvořen „běžnými“ diváky a divačkami, z nichž všichni viděli obě dosud natočené série seriálu. Ve výzkumu jde autorce především o to zjistit, jakým způsobem diváci a divačky seriálu vnímají v něm zobrazovaný život LGBTQ+ komunity. Téměř všichni respondenti jsou zároveň skalními fanoušky seriálu.

Respondenti byli shromážděni na základě metody sněhové koule. Dle Hendla (2023, s. 154) se metoda sněhové koule definuje jako „volba dalších případů na základě doporučení již zkoumaných jedinců“. Je vhodná pro rozhovory.

V prvotním výběru autorka oslovila osoby z okruhu svých známých, následně prostřednictvím těchto kontaktů získala další respondenty, kteří jí pomohli získat další osoby souhlasící s výzkumem. Saturace bylo dosaženo při osmém rozhovoru. To znamená, jak uvádí Sedláková (2015, s. 103), že výzkumník „přidává další výzkumné jednotky až do chvíle, než se v získaných datech přestanou objevovat nové, odlišné informace a data, jež dostává, jen opakuje to, co již zaznamenal dříve“.

V tomto výzkumu není podstatný demografický výběr, proto na něj nebyl kladen důraz. Všichni respondenti pocházejí z České republiky, většina z nich se soustřeďuje v Praze a okolí, dva z nich žijí v zahraničí. Mezi respondenty jsou osoby se středoškolským vzděláním s maturitou, studenti či absolventi vysokých škol. Úroveň dosaženého vzdělání nebyla kritériem pro výběr vzorku. Jednalo se o muže a ženy ve věku 20–41 let.

Respondenti byli všichni anonymizováni, proto je autorka ve výzkumu označila číslicemi 1–8.

Výzkum mohl být limitován tím, že autorka znala několik respondentů již v době před jeho zahájením, což mohlo ovlivnit způsob, jakým respondenti odpovídali na otázky. Odborníci se také shodují na tom, že jestliže výzkumník vede rozhovory, má k tématu bližší vztah, to znamená, že není neutrální. Autorka je aktivní fanynkou seriálu i románů, ze kterých vychází.

Dalším limitujícím faktorem výzkumu je, že někteří z respondentů jsou podrobně obeznámeni s předlohou seriálu, to znamená, že znají děj seriálu a vývoj postav z grafických románů, tedy znají děj, který ještě nebyl uveden na Netflixu. Jejich odpovědi na některé autorčiny výzkumné otázky tak mohou být tímto faktorem negativně ovlivněny.

6.5 Metoda analýzy dat

Autorka jako způsob analýzy dat zvolila metodu zakotvené teorie. Ta nezačíná stanovením hypotézy, nýbrž hypotézy teprve vytváří z dat, uvádí Trampota, Tomáš, Vojtěchovská a Martina (2010, s. 265). Má tři základní prvky – koncepty, kategorie, propozice (Hendl, 2023, s. 251). Kategorie jsou nadřazeny konceptům, jinak také pojmům. Zakotvená teorie je analýzou, která postupuje podle tří kroků. Začíná „sběrem dat, který směřuje k teoretické saturaci kódů“, pokračuje kódováním dat, z čehož vznikají kategorie a následně dochází ke stanovení hypotéz. Během procesu se mezi sebou jednotlivá data porovnávají, hledá se mezi nimi to, co mají společné a odlišné, proto se zakotvené teorie může říkat také nepřetržité porovnání, uvádí Trampota, Tomáš, Vojtěchovská a Martina (2010, s. 266).

Cílem autorky je prostřednictvím metody zakotvené teorie provést analýzu a tím odpovědět na zadané výzkumné otázky. Analýza byla provedena prostřednictvím otevřeného a axiálního kódování. Selektivní kódování nebylo použito, neboť se používá ke stanovení samotné teorie, k čemuž v této diplomové práci autorka nepřistupuje.

Při výzkumu autorka použila jako výzkumný nástroj nejdříve otevřené kódování, kdy určila názvy pro kódy označující určité pasáže či úseky dat. Podle Hendla (2023, s. 255) průzkumník nejdříve projde nasbíraná data a následně v textu určí témata, která označí. Výzkumník může „kódovat slovo po slovu, podle odstavců, anebo podle celých textů a případů“. Obvykle se k pojmenování kategorií používají podstatná jména (Trampota, Tomáš, Vojtěchovská a Martina, 2010, s. 267). To umožní výzkumníkovi určit kategorie, což autorka učinila – vytvořila základní kategorie, do kterých pak byly kódy přiřazovány.

Při analýze prostřednictvím axiálního kódování autorka propojovala kategorie a subkategorie. Jak uvádí Trampota, Tomáš, Vojtěchovská a Martina, při axiálním kódování „dochází k propojování kategorií a hledání vzájemných vazeb mezi nimi“. Jak doporučují Strauss a Corbinová, při axiálním kódování je vhodné použít paradigmatický model, to znamená, že spojení kategorií a subkategorií vyústí „do souboru vztahů určujícího příčinné podmínky, jev, intervenující podmínky, strategie jednání a interakce a následky“ (1999, s.

72).⁸² Během axiálního kódování ubývá kategorií, neboť se stávají subkategoriemi a dochází také k dalšímu prozkoumávání (Trampota, Tomáš, Vojtěchovská a Martina, 2010, s. 268).

Data analyzovaná za pomoci zakotvené teorie byla nakonec interpretována a zapsána do jednotlivých kapitol a podkapitol, které korespondují s výzkumnými otázkami, které byly stanoveny výše. Poznatky se však nevztahují pouze na tyto výzkumné otázky.

7. Shrnutí a interpretace výsledků výzkumu

7.1 Divácká percepce hlavních aspektů seriálu

Během rozhovorů se autorka nejprve snažila zjistit, co respondenti na seriálu *Srdcerváči* nejvíce oceňovali. Polovina z nich (respondenti č. 3, 4, 5 a 6) se shodla na tom, že seriál má důležité poselství. Dále se odpovědi spíše odlišovaly, dotazovaní uváděli, že nejvíce ocenili vztah Nicka a Charlieho, vztahy mezi přáteli, roztomilost a laskavost seriálu či herecké výkony, díky kterým si seriál oblíbili. Jedna respondentka sdělila, že je seriálem posedlá:

„Jsem jím posedlá. Každý den čtu fan fiction a opakovaně si čas od času přehrávám některé scény. Taky si týdně procházím komiksy.“ (Respondentka č. 2)

Autorka výzkumu se pokusila prozkoumat i názory respondentů na to, co seriál činí tak populárním pro jiné diváky. Na tuto odpověď větší část respondentů odpovídala různými způsoby, shoda nastala u respondentů č. 1, 2 a 8, kteří jako důvody oblíbenosti u diváků seriálu uvedli příběh, a u respondentů č. 1 a 2, kteří se shodli na hercích. Podle respondenta č. 2 je „*mezi herci dobrá chemie*“. Jako další důvody dotazovaní uváděli možnost se ztotožnit s postavami či situacemi nebo laskavost a pozitivnost seriálu.

Celkem pět respondentů (č. 1, 3, 5, 6 a 8) se shodlo na tom, že hlavním poselstvím seriálu je naučit se přijímat sebe nebo druhé, respondent č. 7 uvedl, že hlavním poselstvím je poznat sám sebe. Druhým nejčastěji jmenovaným důvodem bylo umět si říct o pomoc.

7.1.1 Konflikt mezi realitou a idealizací

Seriál byl deníkem *The Guardian* označen za „nejkrásnější pořad v televizi“. Toto konstatování a samotné shlednutí seriálu autorku této diplomové práce přivedlo k otázce,

⁸² STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-x.

zdali je seriál dostatečně uvěřitelný a autentický.

Čtyři dotazovaní (č. 1, 2, 3 a 6) uvedli, že na ně seriál působí příliš sladce a dokonale, respondentka č. 8 pak uvedla, že na ni působí příliš dokonale skupina přátel. Respondent č. 1 by preferoval, kdyby byl seriál „*temnější*“.

Žádný z respondentů nekonstatoval, že by celá série působila realisticky, nicméně šest z osmi respondentů sdělilo, že jim určité postavy či situace reálné připadaly, jejich odpovědi se však značně lišily. Nejčastěji respondenti (č. 2, 4 a 5) uváděli, že jim připadají realistické problémy postav. Jako příklady vyjmenovali šikanu, se kterou se potýkal Charlie a jeho trans přítelkyně Elle Argent či zjištění dalších postav, že jsou součástí LGBTQ+ menšiny. Respondentka č. 2 dokonce uvedla, že si stejně jako Nick vyplňovala kvízy, zdali je lesba.

Respondent č. 7 se vyjádřil k uvěřitelnosti a autentičnosti seriálu obšírněji:

„Myslím, že je v seriálu dobrá balance mezi nenávisť a přijetím. Je to podobné dnešnímu světu, ne světu před dvaceti lety. (...) Ano, někteří z nás se nemůžou vyoutovat, někteří se potýkají s duševními problémy, někteří mají skvělé rodiny, jiní ne. A plno dalších věcí.“

Respondent č. 4 uvedl, že vztah Nicka a Charlieho, který bývá svými diváky často označován za ideální, nejprve za realistický nepovažoval, ale změnil názor, když se potkal se svým současným přítelem.

Celkem čtyři respondenti (č. 1, 3, 5 a 7) označili postavy za realisticky ztvárněné. Respondent č. 1 uvedl, že není spokojen s vyobrazením postav. Podle něj se konflikty mezi přáteli vždy vyřešily příliš rychle a vadilo mu, že jsou postavy příliš dokonalé. Respondent uvedl, že postavy jsou „*moc ochranné, pečující, sladké, chybí tomu komplexita*“. Nejvíce se to podle něj projevovalo na postavě Nicka:

„Jen bych prostě chtěl, aby se někdy zachoval špatně, bylo by to zajímavější a vlastně by nemusel pořád reprezentovat dokonalého přítele.“ (Respondent č. 1)

Naopak respondenti č. 7 a 8 postavu Nicka vnímají jako dostatečně realistickou. Nejvíce se to podle nich projevuje tím, že má Nick problémy ukázat své „*pravé já*“ a „*má problémy říkat ne*“ (respondent č. 7). Respondentka č. 8 postavě Nicka taktéž vytkla problémy s tím ukázat svým „*takzvaným přátelům*“, kým ve skutečnosti je.

7.1.2 Blízké vztahy hlavních postav

Vztahy LGBTQ+ osob mohou být komplikované, zároveň je to něco, co seriál Srdcerváči

značně reflektuje, a proto je tomuto tématu kladen prostor i ve výzkumu. Všichni respondenti ohodnotili vztah mezi Nickem a jeho matkou kladně. Podle dotazovaných je Nickova matka ideálem rodiče:

„O Nicka se zajímá, naslouchá mu a ať se děje cokoli, tak tu pro svého syna je.“

(Respondentka č. 3)

„Nick má skvělou mámu, která ho naučila, jak se vypořádat v životě s problémy a že na něj není sám. Takové rodičovství vychovává zdravé lidi, kteří vědí, jak se vypořádat se svými emocemi a problémy.“ (Respondent č. 7)

Někteří respondenti uvedli, že se její pozitivní vlastnosti projeví především ve scéně, kdy se jí Nick svěřil s tím, že je bisexuál. Podle respondentky č. 6 by *„se takto mámy měly zachovat vždycky“*. Reagovala na způsob, jakým Nickova matka jeho sexuální orientaci přijala.

Názory dotazovaných se naopak lišily ohledně vztahu Charlieho s jeho rodiči, přičemž větší důraz kladly na jeho matku. To mohlo být způsobeno i tím, že někteří z nich četli romány Alice Osemanové. Nejčastěji respondenti (č. 3, 4, 5 a 8) hodnotili vztah mezi Charliem a jeho rodiči negativně. Vytýkali jim, že si Charlieho problémů dostatečně nevěnovali, případně je naopak zhoršovali, zdůraznili to především u Charlieho matky, která je podle dotazovaných na Charlieho příliš tvrdá (respondenti č. 4 a 8) a respondentce č. 3 připadá také *„emočně nedostupná“*.

Respondenti č. 1 a 7 hodnotili vztah Charlieho s jeho rodiči neutrálně, podle respondenta č. 1 *„moc prostoru nedostali“*. Další tři respondenti (č. 1, 2 a 7) ohodnotili Charlieho matku kladně nebo jí v něčem projevili sympatie. Podle respondenta č. 1 se Charlie ke své matce nechoval dostatečně uctivě a jeho matka podle něj praktikovala správné výchovné metody. Totéž si myslí i respondentka č. 2.

Dva respondenti (č. 3 a 8) přímo zmínili i Charlieho otce, kterého převážně hodnotili kladně.

Tři respondenti (č. 2, 3 a 8) hodnotili kladně i vztah Charlieho a Nicka. Respondentka č. 2 uvedla, že *„je to mezi nimi hluboké, není to úplně obvyklý vztah mezi dvěma teenagery“*. Pět respondentů (č. 2, 3, 5, 6 a 7) uvedlo, že vztah mezi Charliem a jeho přáteli je pozitivní, nejvíce oceňovali, že se postavy vzájemně přijímaly. Jediná postava z Charlieho přátel, která byla hodnocena mírně negativně, byl Tao Xu. Jedná se o nejlepšího přítele Charlieho. Čtyři respondenti (č. 2, 3, 6 a 7) se shodli, že jim zpočátku jeho postava vadila, nicméně si ji

oblíbili časem. Respondent č. 4 sdělil, že mu Tao moc nevadil, ale ocenil ho také až postupem času. Jediný respondent č. 5 Taa ohodnotil kladně už od samého počátku: „*Jeho úmysly jsou vždycky dobré a upřímné.*“

Tyto poznatky korespondují i s tím, jaké scény respondenti označovali za své oblíbené či ty, které považovali za důležité. Obvykle se jednalo o scény, kde nastal v určitých vztazích významný zlom. Konkrétně respondenti zmiňovali scénu, ve které se Nick své matce svěřil s tím, že je bisexuál, anebo o závěrečnou scénu druhé série mezi Charlie a Nickem, kdy Nick Charliemu poprvé nepřímo vyznal lásku.

7.1.3 Vyobrazení coming-outu

V seriálu se odehrají dva významné coming-outy, jeden z nich je Charlieho a druhý Nicka. Charlieho coming-out respondenti (č. 4 a 6) označili za negativní zkušenost, protože k němu došlo bez jeho svolení. Respondentka č. 6 uvedla, že jí takové zobrazení Charlieho coming-outu v seriálu nicméně připadalo správné:

„Myslím, že je důležité zobrazovat tyhle ošklivé coming-outy, aby si lidi uvědomili, že nikdo by neměl dělat coming-out za někoho jiného.“

Naopak Nickův coming-out byl vnímán pozitivně. Respondenti (č. 1, 3, 4, 5 a 6) uvedli, že se jim líbilo, jakým způsobem byl Nickův coming-out v seriálu vyobrazen. Hodnotili také pozitivně herecký výkon Kita Connora, který hraje Nicka. Podle respondenta č. 1 se Nick vyoutoval v posledním díle první série, kdy před zraky celé školy vzal Charlieho na hřišti za ruku. Respondent č. 4 ocenil, že tvůrci „*kladli důraz na to to udělat takovým způsobem, jakým chcete*“. Respondentka č. 6 označila Nickův coming-out za „*dokonalou reprezentaci, nejlepší, co kdy byla natočena*“.

7.2 Vliv seriálu Srdcerváči na diváky a divačky

Mnoho respondentů uvedlo, že seriál Srdcerváči jejich životy v mnoha ohledech ovlivnil. Autorku této diplomové práce zajímalo i to, se kterou postavou či situacemi se respondenti ztotožňovali, a z jakých důvodů.

Respondenti vyjmenovali tři postavy, se kterými se ztotožňovali. Nejčastěji jmenovanou postavou byl Charlie Spring, který je zároveň hlavním charakterem seriálu. Nejčastějším důvodem, proč dotazující uváděli postavu Charlieho jako toho, se kterým se mohou nejlépe ztotožnit, byla jejich vlastní zkušenost s duševním onemocněním či duševními obtížemi. Uvedli to celkem tři respondenti (č. 2, 4 a 6). Respondentka č. 2 sdělila, že „*stejně jako on*

jsem pořád cítila, že jsem pro ostatní zátěž“. Respondent č. 4 popsal:

„A taky ve čtvrté knize se Charlie dostane opravdu na dno a musí dostat pomoc, to se mnou taky rezonuje. Teď jsou to dva roky, co chodím k terapeutovi a udělal jsem pokrok, ale taky jsem v určitých ohledech udělal nějaké kroky nazpět, ale stejně jako Charlie strašně usiluju o to být lepší. Nejen pro sebe, ale taky pro ostatní.“

Tři respondenti (č. 2, 4 a 5) uvedli, že si stejně jako Charlie prošli šikanou. Respondentka č. 2 sdělila:

„A taky jsem byla jako on šikanovaná za věci, nad kterými jsem neměla žádnou kontrolu, protože jsem se tak narodila. (...) Dělávali si ze mě srandu, že se mi líbí holky.“

„Charlieho příběh se mnou rezonuje, protože jsem potkal hodně homofobů, kteří říkali některé fakt ošklivé věci. Ještě mívám dny, kdy mám strach být mezi muži, aby mi nenadávali.“ (Respondent č. 4)

Dva respondenti (č. 2 a 5) jako důvody, proč označili postavu Charlieho za tu, se kterou se mohou nejlépe ztotožnit, uvedli jeho charakterové vlastnosti. Podle nich je složitý, jiný a mnohovrstevnatý a zároveň si „*dokáže jít za svým*“ (respondentka č. 2).

Jako další důvody byly uvedeny situace, které dotazovaným připomínaly vlastní životní události. Jeden respondent sdělil, že mu Charlieho nedobrovolný coming-out připomněl vlastní zkušenost, další dotazovaný se našel v tom, že má stejně jako Charlie nízké sebevědomí. Respondentka č. 8 odpověděla, že příběh Charlieho rezonuje s její zkušeností se sebepoškozováním.

Druhou postavou, kterou respondenti nejčastěji uváděli jako tu, se kterou se ztotožňují, byl Nick, druhá hlavní postava seriálu. Nejčastěji zmiňovaným důvodem, kvůli kterému se s ním dotazovaní ztotožňovali, byl jeho coming-out. To celkem uvedli čtyři respondenti (č. 3, 5, 7 a 8) a respondentka č. 6 uvedla, že se ztotožňuje s tím, co předcházelo Nickovu coming-outu, kdy zjistil, že se mu líbí jeho kamarád. Respondentka č. 6 sdělila, že její zkušenost byla velmi podobná té Nickově.

Respondent č. 5 pak uvedl, že seriál představil svým rodičům, aby jim ukázal, že se zachoval stejně jako Nick. Respondent č. 7 sdělil, že se cítil zmateně stejně jako on, a to, že je bisexuál zjistil podobným způsobem až později v životě. Respondentka č. 8 zmínila, že se našla v Nickově životním příběhu. Celkem tři respondenti (č. 1, 7 a 8) uvedli jako důvod, proč se s Nickem ztotožnili, že jsou bisexuálové.

Jeden respondent pak uvedl, že se našel v Nickových charakterových vlastnostech, další respondent sdělil, že má s Nickem společný nedostatečný zájem ze strany otce.

Dva respondenti (č. 1 a 8) uvedli, že se ztotožnili i s postavou Taa Xu. Jako důvod uvedli, že stejně jako on měli někdy ve svých životech strach, že přijdou o své přátele. Respondentka č. 8 dodala, že na svých přátelích „*byla hodně fixovaná, a to nebylo moc zdravé*“, a že stejně jako Tao přišla v mladším věku o otce.

Dále dva respondenti uvedli, že jim některé situace zobrazené v seriálu připomněly situace z vlastních životů (č. 3 a 5). Jako příklad uváděli šikanu vlastního syna či téma coming-outu.

Další dva respondenti (č. 4 a 7) sdělili, že jim seriál připomněl vlastní vztahy. Respondent č. 7 uvedl, že mu skupina přátel v seriálu připomněla jeho vlastní skupinu přátel ze střední školy. Respondent č. 4 pak uvedl vztahové situace ze svého života, které označil za podobné těm, které viděl v seriálu. Vztah Charlieho a Nicka mu připomněl vlastní milostnou zkušenost:

„Minulý rok jsem ukázal knížky svému příteli. A díky tomu, že jsem to s ním mohl sdílet, protože příběh Charlieho a Nicka je hodně podobný tomu našemu, se pro mě seriál stal ještě speciálnějším.“ (Respondent č. 4)

7.2.1 Srdcerváči a touha diváků a divaček mít lepší vztahy

Všech osm respondentů uvedlo, že by si po shlédnutí seriálu přálo mít lepší vztahy, ať už rodinné, romantické či přátelské, případně sdělili, že některé vztahy postrádají. Největší shoda nastala, když sedm z osmi respondentů uvedlo, že by si přáli mít v životě někoho jako je Nick. Jako nejčastější důvody uváděli jeho starostlivost, respondent č. 1 ocenil i jeho schopnost umět se zastat svých kamarádů či sám sebe. Respondentka č. 8 sdělila, že má „*někoho takového – svou přítelkyni*“. Dodala, že pokud by ji neměla, přála by si také mít ve svém životě někoho, jako je on. V souvislosti s Nickem někteří respondenti zmínili, že by si přáli zažít takovou lásku jako Charlie a Nick (č. 2, 4 a 7).

Sedm z osmi respondentů uvedlo, že by chtěli mít takovou skupinu přátel jako měl Charlie. Respondentka č. 2 uvedla, že Charliemu „*záviděla*“. Někteří respondenti sdělili:

„Chtěl bych mít skupinu queer přátel, kteří dokážou pochopit moje problémy coby gay muže. Neříkám, že to mí současní kamarádi nedokážou, jen prostě nemají tu samou

zkušenost, co mají queer lidé.“ (Respondent č. 4)

„Chtěl bych mít queer partu přátel. Žádnou nemám, moje hlavní skupina je naprosto heterosexuální a nevědí to o mně.“ (Respondent č. 7)

Tři respondenti (č. 1, 4 a 7) uvedli, že by si přáli mít lepší rodinné vztahy. Respondent č. 1 řekl, že by si přál mít Nickovu matku, respondenti č. 4 a 7 uvedli, že by si přáli mít rodinu, která by je podporovala tak, jako to viděli u Charlieho rodiny:

„Líbí se mi vztah mezi Nickem a jeho mámou, a to mu závidím. Moje máma mě ohledně toho, že jsem gay podporovala, ale ne až tolik, co Nickova máma.“ (Respondent č. 4)

7.2.2 Emoce diváků a divaček při sledování seriálu

Většina respondentů uvedla, že v nich seriál vyvolal nějaké emoce, nejčastěji se jednalo o silné a negativní pocity. Celkem čtyři respondenti (č. 2, 3, 7 a 8) uvedli, že v nich některé postavy anebo scény vyvolaly například smutek, vztek, strach či nelibost. Nejčastěji jmenovanou postavou, která u dotazovaných vyvolávala negativní pocity, byl Ben Hope, který ubližoval Charliemu. Respondentka č. 2 uvedla:

„Bena jsem nesnášela a fakt jsem na něj chtěla hodit popcorn.“

Respondentka č. 3 označila postavu Bena za „*prohnilou*“. Respondentka č. 8 popsala, že jí tato postava vyvolala vzpomínky na vlastní zkušenost s násilnickým partnerem.

V respondentech (č. 3, 7 a 8) vyvolávalo negativní pocity i zobrazení šikany, případně problémů s duševním zdravím (č. 3). Respondent č. 7 uvedl, že v něj scény vyvolávaly strach z toho, že by také mohl být šikanovaný za svou sexuální orientaci.

Dva respondenti (č. 2 a 7) sdělili, že je určité scény rozplakali. Respondentka č. 2 uvedla, že ji rozplakala poslední scéna, kdy si Nick dělal kvízy, zdali je gay, neboť jí tato scéna připomněla vlastní životní zkušenost. Respondent č. 7 uvedl, že ho rozplakal Nickův coming-out.

Dále se výpovědi dotazovaných lišily. Respondentka č. 6 uvedla, že cítila vůči Charliemu i Benovi a Harrymu, který Charlieho šikanoval, empatii, sdělila, že lituje záporných postav, protože „*si myslím, že jsou oběti staré homofobně vykonstruované společnosti*“. Respondent č. 5 pak uvedl, že se cítil prázdně, protože si uvědomil, že by chtěl mít takový vztah jako měli Charlie a Nick. Pouze jeden respondent (č. 4) uvedl, že v něm seriál nevyvolával žádné silné emoce.

Více než polovina respondentů (č. 2, 3, 5, 6 a 7) také uvedla, že na ně měl seriál terapeutické účinky. Jeden respondent uvedl, že seriál na něj sice terapeutické účinky neměl, ale chápe, že na jiné osoby takový účinek mít může.

7.2.3 Vliv seriálu na životy diváků a divaček

Respondenti uváděli, že se s fiktivními postavami nesrovnávají (č. 1, 2, 5 a 7), nicméně řada dotazovaných uvedla, že je seriál inspiroval k tomu, aby učinili konkrétní změny ve svém životě, nebo jim seriál pomohl naučit sám sebe více akceptovat. Pár respondentů také sdělilo, že je seriál učinil lepším člověkem, anebo jim změnil určité životní přesvědčení.

Celkem šest z osmi dotazovaných (č. 1, 2, 3, 6, 7 a 8) uvedlo, že díky seriálu učinili konkrétní změny ve svém životě. Nejčastěji uváděnou změnou bylo, že se respondenti začali více angažovat v queer komunitě, to uvedli celkem tři z dotazovaných (č. 2, 3 a 7). Respondentka č. 3 dodala, že se díky seriálu začala snažit měnit názory společnosti na LGBTQ+. Následně se zkušenosti respondentů lišily.

Respondentka č. 6 uvedla, že začala díky seriálu chodit na terapie:

„Je to vlastně něco, co mě přivedlo na terapii. Před rokem mi byl diagnostikovaný autismus a ADHD a nedokážu přestat děkovat Alici Oseman, že napsala takový krásný příběh. Fakt mi to pomohlo.“

Respondentka č. 8 sdělila, že se díky seriálu přestala sebepoškozovat:

„Když jsem viděla bolest v Nickově očích, když Charlie řekl, že se sebepoškozuje, tak jsem si uvědomila, že když jsem to dělala já, jak moc to muselo ubližovat mé přítelkyni. Dodalo mi to sílu s tím doopravdy přestat.“

Respondentka č. 3 uvedla, že díky scéně coming-outu Nicka jeho matce se rozhodla učinit podobné životní rozhodnutí. Dotazovaná uvedla, že jí to „dalo sílu v tom se vyoutovat vlastní rodině a přátelům“. Respondentka č. 2 pak sdělila, že jí seriál změnil životní přesvědčení:

„Uvědomila jsem si, že nemusím být s někým, kdo má taky duševní problémy, že tu správnou osobu potkám a bude mě milovat, ať už se bude díť cokoliv, a i když nebude mít zkušenost s takovými problémy.“

Celkem čtyři respondenti (č. 3, 5 a 7) uvedli, že se díky seriálu naučili lépe akceptovat svoji osobnost, respondentka č. 6 sdělila, že jí seriál učinil laskavějším a starostlivějším člověkem. Dotazovaní uvedli:

„Ano, denně mi dává radost a pomohl mi v tom se najít a přijmout se a sdílet moje pravé já s těmi, na kterých mi nejvíc záleží.“ (Respondentka č. 3)

„Myslím, že mě to inspirovalo v tom být otevřenější ohledně toho, kdo jsem, abych se miň omlouval a miň skrýval své opravdové já. (...) Takže rozhodně bych řekl, že to na mě vliv mělo.“ (Respondent č. 5)

*„Díky tomu seriálu jsem začal akceptovat svou sexualitu, přijal jsem ji a jsem na ni hrdý.“
(...) Taky se víc starám o svoje duševní zdraví.“ (Respondent č. 7)*

Další vlivy seriálu na respondenty se značně lišily. Dva respondenti (č. 2 a 5) uvedli, že se díky seriálu cítili vyslyšeni. Respondentka č. 2 řekla, že měla pocit, že ji „konečně někdo vidí“. Respondent č. 5 sdělil, že mu „pomohlo vidět, jak lidi okolo Charlieho, jako třeba Nick nebo Tao, se mu snažili pomoci a podporovat ho“.

Respondentka č. 3 uvedla, že by si přála být jako Nick. Respondentka č. 6 sdělila, že někdy ráda přemýšlí nad tím, co „by asi určitá postava ze Srdcerváčů udělala v nějaké mojí situaci“. Respondentka č. 8 sdělila, že někdo na její doporučení seriál shlédl. Dodala, že jí také zlepšuje náladu:

„Přináší mi hodně radosti. Před dvěma měsíci mě opustila maminka a když se potřebuji usmát, pustím si Srdcerváče, a to mi pomůže.“

7.3 Srdcerváči v kontextu mediální produkce o LGBTQ+. Jak respondenti vnímají roli médií

7.3.1 Seriály a filmy

Respondenti často uváděli, že seriál Srdcerváči je v mnoha ohledech jiný, než ostatní seriály a filmy o LGBTQ+, které dosud viděli. Shodli se také na tom, že dřívější seriálová a filmová produkce je plná stereotypů o queer osobách.

Téma stereotypů se objevovalo často, celkem bylo zmíněno šesti respondenty (č. 1, 2, 3, 5, 6 a 7). Respondenti také často uváděli, že queer postavy v Srdcerváčích jsou na rozdíl od starší audiovizuální produkce propracovanější a nestereotypní.

Celkem sedm respondentů (č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) se shodlo na tom, že queer postavy v seriálu Srdcerváči nejsou prezentovány typickým způsobem a značná část dotazovaných také uvedla, že je s prezentací queer postav v seriálu Srdcerváči spokojena a vyhovuje jim více než ve starších seriálech a filmech. Respondent č. 1 uvedl:

„Jsou otevřenější a mám z toho pocit jakéhosi bezpečí. Poznáte, že tvůrci a scenáristi jsou queer a díky tomu je to prostě autentičtější. Není to falešný nebo nucený jako v jiných seriálech, kdy to vypadá, že tam prostě musí být nějaká queer osoba, aby se dodržela nějaká pravidla.“

Respondenti dále často uváděli, že oceňují rozličnost, individualitu a autentičnost postav v Srdcervácích. Respondentka č. 7 řekla, že na ni postavy působí *„jako skutečně osoby s vlastní problémy, jako normální lidi, kteří chtějí vést normální život“*. Další respondenti sdělili:

„Oceňuji, že jsou v něm různorodé reprezentace queer lidí. Líbí se mi, jak používají různé příběhové linky, jak ukazují rozličnost životů queer lidí. Ne všichni queer lidi jsou šťastní, že jsou queer, stejně jako ne všichni heterosexuálové jsou šťastní, že jsou heterosexuálové!“ (Respondentka č. 3)

„Myslím, že dělají skvělou práci ohledně toho, že se vyhýbají stereotypům. Ukazují, že queer lidi jsou jen lidi, kteří mají různé pozadí, povahové rysy a pocity. Jsou to opravdu postavy, a nejen symboly queer stereotypů.“ (Respondent č. 5)

Respondenti typickou queer produkci označili za příliš temnou, depresivní, plnou sexu a problémů s AIDS, chyběla jim také větší hloubka a propracovanost. Vadilo jim, že queer osoby nebyly obsazovány do hlavních rolí.

Za příliš temnou považují dřívější LGBTQ+ produkci celkem dva respondenty (č. 3 a 7). V podobném duchu se však vyjádřili i respondenti č. 4 a 5. Podle respondentů č. 3 a 7 daná starší audiovizuální díla vyobrazovala i příliš mnoho sexu. Respondentka č. 3 uvedla:

„Většinou jsou temné, ukazují děsivou nebo ošklivou stránku toho být queer. Nebo jsou hodně specializovány, což nepomáhá stereotypům o tom, že queer lidi myslí jenom na sex.“

„Jsou temné, nebo je tam jenom sex, stereotypy, chybí tomu hloubka. (...) Většina dramát, seriálů a filmů o LGBTQ+ jsou o sexu a party, ale tohle je spíš pro 14 až 16leté děti.“
(Respondent č. 7)

„Tohle není obvyklé, většinou jsou seriály o queer plné komplikovaných vztahů nebo lidí, Srdcerváci to takhle nemají, což na tom miluju.“ (Respondent č. 5)

Respondent č. 5 dodal, že by měly být queer postavy vyobrazovány více *„individuálně, unikátně“* a ne stereotypně, jak podle řady respondentů bývá zvykem. Dva respondenti

sdělili, že neznají dostatek takových seriálů či filmů, aby to dokázali adekvátně posoudit.

Dotazovaní se většinou shodli na tom, že seriál *Srdcerváči* je zobrazoval správným způsobem a v pozitivním světle (č. 2, 3, 4, 5, 6 a 7). Respondentka č. 2 uvedla, že je seriál zobrazil jako „*jen lidi, kteří si snaží poradit se životem*“.

Sedm respondentů (č. 1, 3, 4, 5, 6, 7 a 8) se shodlo na tom, že by si přálo, aby existovalo více pozitivních seriálů a filmů o LGBTQ+ komunitě, jako je seriál *Srdcerváči*. Respondent č. 5 uvedl, že je takových seriálů málo. Respondentka č. 3 uvedla:

„Potřebujeme víc pozitivních příběhů o queer lidech, nejen temné příběhy, které jsme tu měli, ale ty jsou taky důležité.“

Celkem pět respondentů (č. 1, 2, 3, 6 a 7) uvedlo, že se v posledních letech filmová a seriálová produkce o queer změnila k lepšímu. Jako důkazy uváděli, že jsou dneska queer postavy realističtější, že existuje více queer postav v hlavních rolích a začínají být zobrazovány i jiné queer postavy než gayové a lesby:

„Jo, dneska jsou LGBTQ+ postavy víc reálné, jsou to lidé s vlastní osobností, zatímco u těch starších příběhů to bylo spíš něco jako ‚to je gay‘ a nic víc. Prostě jediná charakteristika byla, že je ta postava gay.“ (Respondentka č. 6)

„Dneska jsou ukazovány opravdové problémy, nejen sex a AIDS, násilí vůči komunitě. Dneska jsou postavy hlubší, jsou reálnější.“ (Respondent č. 7)

„Dneska je mnohem více reprezentace queer lidí jako hlavních nebo důležitých postav, než tomu bývalo v minulosti. Dřív to bývaly vedlejší postavy.“ (Respondentka č. 3)

Se seriálem *Srdcerváči* se také pojí jeden jev, který se objevil i ve výzkumu autorky této diplomové práce. V kapitolách 1.2 *Netflix a proměna televizního přenosu. Je Netflix televize?* a 2.3 *Základní teorie o účincích médií. Vliv televize a digitálních platforem* autorka popsala kulturní praxi, která je známá pod pojmem binge-watching, což zjednodušeně znamená dlouhé sledování jednoho pořadu. Téměř všichni respondenti a respondentky ve výzkumu uvedli, že jim seriál trvalo shlédnout maximálně jeden den. Jediný, komu to trvalo déle, byl respondent č. 1. To znamená, že většina respondentů při sledování seriálu *Srdcerváči* vykonávala kulturní praxi zvanou binge-watching.

7.3.2 Tradiční média a sociální sítě

Čtyři respondenti (č. 5, 6, 7 a 8) se shodli na tom, že tradiční média začala tématům LGBTQ+

komunity věnovat více pozornosti. Respondentka č. 6 sdělila:

„Nevím, myslím, že se to zlepšuje, protože dřív se o nás vůbec nepsalo. Dneska se o nás mluví, a to znamená úspěch, protože jsme viděni a naše problémy se stávají důležitým tématem.“

Podle respondenta č. 1 média nevěnují dostatek prostoru LGBTQ+. Respondentka č. 2 uvedla, že nedokáže posoudit, kolik prostoru tradiční média věnují LGBTQ+, neboť zprávy nesleduje a sleduje sociální sítě. Nikdo z dotazovaných neuvedl, že by podle něj média nevěnovala queer komunitě žádný prostor.

Respondenti vyjmenovali tři vlivy sociálních médií na LGBTQ+ komunitu. Celkem tři respondenti (č. 1, 2 a 5) se shodli na tom, že sociální sítě pomáhají propojovat queer osoby. Respondent č. 5 sdělil:

„Pro většinu lidí, včetně mě, je to jediný způsob, jak navázat kontakt s dalšími lidmi v naší komunitě. Nikdy nepůjdu do baru někoho oslovit nebo na ulici, takže sociálně sítě tohle zastřešují.“

Další tři respondenti (č. 1, 3 a 7) uvedli, že sociální sítě jsou důležité, aby edukovali společnost a propagovali LGBTQ+ témata. Tři respondenti (č. 3, 4 a 8) sdělili, že vliv sociálních sítí může být i negativní, protože se na nich snadno šíří dezinformace. Respondentka č. 8 sdělila:

„Ale na sociálních sítích je hodně nenávisti. Takzvaní křesťané jsou po celém světě. Myslím, že sociální sítě podporují nenávist. Některé věci, co jsem četla, byly fakt hrozné.“

V kapitole s názvem 5. *Seriál Srdcerváči (Heartstopper)* jako novodobý fenomén autorka zmínila, jaký vliv mají sociální sítě na popularitu seriálu. Samotný grafický román, který je jeho předlohou, se stal populárním právě prostřednictvím sociálních médií. Významnou roli hrají sociální sítě i v propagaci seriálu a herců, kdy hlavní představitelé Joe Locke a Kit Connor mají miliony sledujících. Populární se stal i hashtag #heartstopper, který dosáhl 11 miliard shlédnutí.

Tento jev autorčin výzkum potvrzuje. Pět z osmi dotazovaných uvedlo, že seriál začali sledovat poté, co na něj objevili odkaz na sociálních médiích. Nejčastěji byl zmiňován Youtube, dále TikTok a Twitter. Jenom jeden respondent uvedl, že před shlédnutím seriálu znal jeho předlohu a další respondent zmínil, že seriál uviděl v nabídce Netflixu, aniž by znal předlohu.

7.4 Reflexe diváků a divaček na způsob, jakým společnost nahlíží na LGBTQ+ komunitu

7.4.1 Reflexe diváků a divaček na způsob, jakým společnost nahlížela na LGBTQ+ postavy v seriálu Srdcerváči

Autorku této diplomové práce zajímala také divácká reflexe toho, zdali mohly být seriálové queer postavy sami sebou. Celkem čtyři respondenti (č. 1, 6, 7 a 8) se shodli na tom, že postavy v seriálu nemohli být zcela sami sebou. Tři respondenti (č. 3, 4 a 5) si myslí, že LGBTQ+ postavy být sami sebou mohly.

Respondenti č. 1 a 6 sdělili, že postavy svoje vztahy musely zatajovat, aby se vyhnuly šikaně. Respondentka č. 6 uvedla, že kvůli vnímání společnosti měly některé postavy duševní problémy. Ohledně této problematiky uvedla:

„Ben měl hrozný strach z toho, že by to o něm někdo mohl zjistit, myslel si, že kdyby to někdo zjistil, že by ho to úplně zničilo. (...) Nejspíš je z homofobní rodiny. Problém je, že si uvědomí, že je asi ‚jedním z nich‘ a zoufale se snaží chovat ‚normálně‘, aby potěšil svou rodinu.“

Dva respondenti (č. 7 a 8) zmínili další dvě postavy, které podle nich nemohly být zcela sami sebou. Jednalo se o Charlieho a Nicka. Uvedli, že pro Nicka to bylo těžké především z toho důvodu, že nedávno zjistil, že je bisexuál, a musel si zvykat na své „nové já“ (respondent č. 7).

Naproti tomu tři respondenti (č. 3, 4 a 5) uvedli, že si myslí, že postavy být sami sebou mohly. Respondent č. 1 dodal, že některé heterosexuální postavy se queer postav zastávaly:

„Líbilo se mi, jak některé heterosexuální postavy se queer postav zastávaly. Třeba takový Tao nebo Nickova máma, kteří se snažili Nicka a Charlieho pochopit.“

Čtyři respondenti (č. 2, 5, 6 a 7) se také shodli na tom, že v seriálu nebylo dostatečně vyobrazeno, jak omezující je ve skutečnosti být součástí LGBTQ+ komunity. Někteří respondenti si myslí, že se na to seriál nezaměřoval. Respondent č. 7 sdělil:

„Řekl bych, že jsou celkem privilegovaní. Kromě Darcy jsou doma všichni přijímáni.“

Respondent č. 5 dodal, že seriál nicméně „ukazuje, že ohledně LGBT lidí existuje hodně předsudků a že je před námi ještě kus práce, i pro mladší generace.“

Dva respondenti (č. 7 a 8) pak uvedli, že jsou spokojeni s tím, jakým způsobem seriál prezentuje LGBTQ+ osoby. Respondentka č. 3 sdělila, že by seriál mohl také pomoci

společnosti si uvědomit, že být queer je v pořádku:

„Přála bych si, aby víc lidí vidělo queer lidi skrze oči Srdcerváčů. To nadšení z toho být v seriálu queer je nakažlivé a super! Je smutné, že stále mnoho lidí soudí a myslí si, že je to špatné nebo nechutné, ale kdyby cítili radost, která vychází z herců a jejich scén, tak by takhle nepřemýšleli.“

7.4.2 Reflexe diváků a divaček na způsob, jakým společnost vnímá LGBTQ+ osoby v reálném světě

Někteří respondenti se také zamysleli nad tím, jaká je podle nich nastolená situace mezi společnostmi a queer osobami v reálném světě, případně v nich seriál vyvolával vzpomínky na to, že se nenacházeli či nenacházejí v prostředí, které by bylo vůči queer osobám přátelské.

Celkem tři respondenti (č. 3, 4 a 8) uvedli, že si společnost stále myslí, že být queer není v pořádku, případně že se hodně gay osob stalo obětmi šikany či mělo kvůli společnosti duševní problémy. Respondentka č. 8 sdělila, že společnost queer osoby dostatečně neakceptuje:

„Společnost má před sebou ještě extrémně dlouhou cestu. Proč společnost zajímá, koho si vezmeme? Proč lidi šílí, když v televizi vidí queer pár? Prostě vůbec nerozumím té zlobě a nenávisti.“

Dva respondenti uvedli, že shlédnutí seriálu v nich vyvolalo vzpomínky na to, že je v reálném životě omezuje být součástí LGBTQ+ komunity. Respondent č. 4 sdělil, že se jeho rodina projevovala homofobně, když zjistila, že je gay. Respondent č. 7 popsal:

„Ještě jsem se zcela nevyoutoval, protože jeden z hlavních důvodů je, že moje prostřední není úplně přátelské vůči queer lidem.“

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zjistit, jaký vliv mělo sledování seriálu *Srdcerváči* na své publikum, jakým způsobem respondenti reflektovali způsob života hlavních a vedlejších postav, jak hodnotili fenomény vztahující se k životu LGBTQ+ osob, jak se dívali na roli médií a jaké konkrétní vlivy měl seriál na jejich vlastní životy či přesvědčení. Respondenti poskytli své postoje prostřednictvím individuálních hloubkových rozhovorů.

Během těchto rozhovorů se velice často hovořilo o sexuální identitě, tedy o tom, co se odehrávalo ve vnitřním prožívání jedince a co na základě svého chování jedinec vyhodnotil jako něco, co z něj učinilo člena sexuální menšiny. V této souvislosti respondenti uváděli, že pro ně měl velký význam coming-out, kterému byl v seriálu věnován značný prostor. Dotazovaní uváděli, že je způsob vyobrazení coming-outu v seriálu inspiroval, vyvolával pozitivní emoce, donutil je přemýšlet nad vlastní identitou, připomněl jim vlastní životní zkušenosti či je dokonce přiměl učinit vlastní coming-out. Hledání své sexuální identity bylo jedním z předních aspektů seriálu a je to něco, co se všemi respondenty nějakým způsobem rezonovalo.

Výzkum této diplomové práce potvrdil, že mediální obsah vyvolává v lidech reakce, tedy mediální sdělení působí na mediální publikum. Mnoho respondentů uvedlo, že seriál *Srdcerváči* v nich během sledování vyvolával silné emoce či později změnil jejich životní názory a inspiroval je ke konkrétním změnám v jejich životech. Publikum často uvádělo, že jim některé situace či vztahy vyobrazené v seriálu připomínaly situace či vztahy z vlastních životů. Pozoruhodné také bylo, že téměř všichni dotazovaní uvedli, že seriál shlédli během jednoho dne, jedná se o fenomén zvaný binge-watching, což zjednodušeně znamená dlouhé sledování jednoho pořadu.

Konkrétně většina respondentů sdělila, že v nich seriál vyvolal silné emoce, ať už pozitivní či negativní. U dvou respondentů byly jejich emoce natolik silné, že se rozplakali. Většina z dotazovaných dále uvedla, že díky seriálu došlo v jejich životech ke konkrétním změnám. Respondenti se začali například angažovat v LGTBQ+ komunitě, chodit na terapie, učinili vlastní coming-out či jedna respondentka svěřila, že se díky seriálu přestala sebepoškozovat. Seriál měl také pozitivní vliv na jejich vnímání sebe samotných, kdy respondenti začali více akceptovat svou osobnost.

Další výzkumná otázka se zabývala vnímáním audiovizuálních děl. Mezi lety 2014-2015 nastal mezi režiséry a producenty zlom a zobrazení LGBTQ+ osob se v populární kultuře

začalo měnit. Tento jev reflektovali také respondenti výzkumu, kteří často uváděli, že je tomu přibližně deset let od doby, co se začal způsob zobrazování LGBTQ+ postav v audiovizuálních dílech proměňovat. Nicméně v populární kultuře je stále omezený prostor pro transgender osoby či reprezentace příběhů LGBTQ+ je nepravidelná a nedostatečná, což respondenti reflektovali také. V proměně sehrál velkou roli právě Netflix, což tento výzkum opět potvrzuje. Respondenti totiž často uváděli, že seriál *Srdcerváči*, který je z produkce Netflixu, je v mnoha ohledech jiný, než ostatní seriály a filmy o LGBTQ+. Shodli se také na tom, že dřívější seriálová a filmová produkce je plná stereotypů o queer osobách. Většina dotazovaných se dále shodla na tom, že seriál *Srdcerváči* není typickým seriálem prezentujícím queer osoby. Uvedli, že jim způsob vyobrazení v tomto seriálu vyhovuje lépe než ve starších seriálech a filmech o daném tématu. Kladně byla hodnocena pozitivita seriálu, autenticita postav. Stereotypní audiovizuální díla mají podle dotazovaných příliš temnou atmosféru a prostředí, ve kterém se často objevují drogy. Vadila jim také přílišná sexualizace LGBTQ+ postav.

Kromě toho respondenti hodnotili i to, jakým způsobem jsou zastoupena LGBTQ+ témata nejen v seriálové či filmové tvorbě, ale i v tradičních médiích či na sociálních sítích. Právě sociální sítě hrají v současnosti velkou roli v reprezentaci LGBTQ+ témat, což respondenti také reflektovali. Podle dotazovaných jsou sociální sítě prospěšné v propojování LGBTQ+ osob a šíření povědomí o jejich problémech. Naproti tomu respondenti upozornili i na jejich negativní roli, jako je například šíření dezinformací. Co se týče tradičních médií, respondenti se shodli na tom, že se tradiční média začala v posledních letech tématům LGBTQ+ menšiny více věnovat a dodali, že to oceňují. Tuto problematiku však příliš nekonkretizovali, protože zprávy sledují především na sociálních sítích. Výzkumu proto chybí hlubší pokrytí vnímání vlivu tradičních médií.

Určitý prostor v seriálu získalo i vyobrazení nesnášenlivosti vůči LGBTQ+ menšině. V minulosti tato komunita čelila řadě perzekucím a čelí jim i dodnes. Nicméně především na Západě dochází díky usilovné práci mnoha organizací a jednotlivců a s podporou internetu k získávání právních zisků. Někteří respondenti uvedli, že v nich seriál vyvolával vzpomínky na to, že se nenacházeli či nenacházejí v prostředí, které by bylo vůči nim přátelské. Jako příklad uváděli posměch, šikanu, nepřijetí v rodině, strach se přiznat blízkým ke své sexuální orientaci aj.

Tento výzkum může sloužit jako podklad pro detailnější zkoumání dané problematiky a

může být obohacen i o další výzkumné otázky, které ještě hlouběji odkryjí vliv seriálů věnující se LGBTQ+ na vlastní publikum. Vhodné by bylo uskutečnit výzkum publika, který by spočíval například v analýze komentářových sekcí nebo diskusních fór vztahujících se k tomuto seriálu. Autorka se se svou prací snažila přispět tím, že se pokusila odhalit, co stojí za divácky úspěšným seriálem *Srdcerváči*, který svým průkopnictvím a originalitou získal miliony fanoušků.

Summary

The aim of this diploma thesis was to find out what effect watching the series *Heartstopper* had on its audience, how the respondents reflected on the way of life of the main and secondary characters, how they evaluated the phenomena related to the life of LGBTQ+ people, how they looked at the role of the media and what specific effects the series had on their own lives or beliefs. Respondents could express their attitude through individual in-depth interviews.

During the interviews, important topic was sexual identity, which means it is something, what is happening in the inner experience of the individual and is based on individual's behavior, which is making him a member of a LGBTQ+ minority. In this context, the respondents stated that coming-out was of great importance to them, to which considerable space was devoted in the series. The interviewees stated that the way the coming-out was portrayed in the series inspired them, evoked positive emotions, forced them to think about their own identity, reminded them of their own life experiences, or even had their own coming-out. Finding one's sexual identity was one of the leading aspects of the series, and it's something that resonated with all respondents in some way.

The research of this work confirmed that the media content will therefore cause a reaction in people, the media message affects the audience. Many respondents said that the series *Heartstopper* evoked strong emotions in them during viewing or later changed their views on life and inspired them to make specific changes in their lives. Audiences often reported that some of the situations or relationships depicted in the series reminded them of situations or relationships from their own lives. It was also noteworthy that almost all those interviewed said that they watched the series in one day, this is a phenomenon called binge-watching,

which simply means watching one show for a long time.

Specifically, the majority of respondents said that the series evoked strong emotions in them, whether positive or negative. For two respondents, their emotions were so strong that they cried. Most respondents stated that thanks to the series, specific changes in their lives happened. For example, respondents started to get involved in the LGBTQ+ community, went to therapy, made their own coming-out, or one respondent confided that she stopped self-harming thanks to the series. The series also had a positive effect on their perception of themselves, when the respondents began to accept their personality more.

Another research question dealt with the perception of audiovisual works. Between 2014-2015, a turning point occurred between directors and producers, and the portrayal of LGBTQ+ people in popular culture began to change. This phenomenon was also reflected by respondents, who often stated that it has been approximately ten years since the way LGBTQ+ characters are portrayed in audiovisual works began to change. However, there is still a limited space for transgender people in popular culture or the representation of LGBTQ+ stories is irregular and insufficient, which the respondents also reflected on. Netflix played a big role in the transformation, which this research once again confirms. Respondents often stated that the series *Heartstopper*, which is produced by Netflix, is in many ways different from other series and films about LGBTQ+. They also agreed that earlier series and film production is full of stereotypes about queer people. Most of the interviewees also agreed that the series *Heartstopper* is not a typical series presenting queer people. They stated that they were more comfortable with the way it was portrayed in this series than in older series and movies on the subject. The positivity of the series and the authenticity of the characters were positively evaluated. According to the interviewees, stereotypical audiovisual works have too dark an atmosphere and an environment in which drugs often appear. They were also bothered by the excessive sexualization of LGBTQ+ characters.

In addition, the respondents also evaluated the way in which LGBTQ+ topics are represented not only in serials and films, but also in traditional media and social networks. It is social networks that currently play a big role in the representation of LGBTQ+ topics, which was also reflected by the respondents. According to those interviewed, social networks are beneficial in connecting LGBTQ+ people and spreading awareness about their problems. On the other hand, respondents also drew attention to their negative role, such as spreading

misinformation. Regarding mainstream media, respondents agreed that mainstream media has started to pay more attention to LGBTQ+ minority issues in recent years and added that they appreciate it. However, they did not make this issue very specific, because they mainly follow the news on social networks. Research therefore lacks deeper coverage of perceptions of the influence of traditional media.

Some space in the series was also given to the depiction of intolerance towards the LGBTQ+ minority. In the past, this community faced a number of persecutions and still faces them today. However, mainly in the West, thanks to the hard work of many organizations and individuals, and with the support of the internet, legal profits are being made. Some respondents said that the series evoked memories of not being in an environment that was friendly towards them. As examples, they cited ridicule, bullying, not being accepted in the family, fear of admitting to loved ones about their sexual orientation, etc.

This research can serve as a basis for a more detailed investigation of the given issue and can be enriched with other research questions that will reveal even more deeply the influence of series devoted to LGBTQ+ on its own audience. It would be appropriate to carry out audience research, which would consist, for example, in the analysis of comment sections or discussion forums related to this series. The author tried to contribute with her work by trying to reveal what is behind the successful series *Heartstopper*, which won millions of fans with its pioneering and originality.

Použitá literatura a zdroje

BELMONTE, Laura A. The international LGBT rights movement : a history. 2020. Bloomsbury Academic, 2020. ISBN 1-4725-1122-0.

BEVAN, Thomas E. Being transgender : what you should know. 2017. Praeger, 2017. ISBN 979-84-00-61745-4.

DANESI, Marcel, 2019. Memes and future of pop culture. Boston: Brill. ISBN 90-04-39827-9.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

HEALEY, Justin. Sexual Identity and Gender Diversity. 2022. The Spinney Press, 2022. ISBN 9781922274519.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum. Základní teorie, metody a aplikace. 2023. Portál, 2005. ISBN 978-80-262-1968-2.

JENNER, Mareike, 2018. Netflix and the Re-invention of Television. Cham: Springer International Publishing. ISBN 3-319-94316-2.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Masová média. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

KOHNEN, Melanie E. S. Queer representation, visibility, and race in American film and television : screening the closet. 2016. Taylor & Francis Group, 2016. ISBN 0-203-15270-0.

LEWIS, J. Scott. Gale researcher guide for : sexual orientation and identity. 2018. Gale Cengage Learning, 2018. ISBN 1-5358-6100-2.

MASIBA, Watson Lupogo, KYANDO, Newton M., 2016. The impact of watching violent television programs on secondary school children in Tanzania. Oregon: Resource Publications. ISBN 1-4982-8628-3.

NG, Eve, 2023. Mainstreaming gays: critical convergences of queer media, fan cultures, and commercial television. New Jersey: Rutgers University Press. ISBN 1-9788-3136-6.

NG, Eve; TUMBER, Howard a WAISBORD, Silvio. In: Media and LGBT Advocacy: Visibility and transnationalism in a digital age. 2017. Routledge, 2017, s. 8. ISBN 9781138665545.

PAIN, Paromita. Global LGBTQ activism : social media, digital technologies, and protest mechanisms. 2024. 2024. ISBN 1-00-339580-5.

PETTA-GAY, Hannah. Transgender. 2018. Gale, 2018. ISBN 1-5358-6128-2.

PLOTHE, Theo, BUCK, Amber M., 2019. Netflix at the nexus: content, practise, and production in the age of streaming television. New York: Peter Lang. ISBN 1-4331-6188-5.

POHLEN, Jerome. Gay and lesbian history for kids : the century-long struggle for LGBT rights, with 21 activities. 2016. Chicago Review Press, 2016. ISBN 1-61373-083-7.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SHEERIN, Mark, KHAN, Coco, MURRAY, Susan, 2016. LGBT Culture. United Kingdom: Aurora Metro Press. ISBN 9780956632968.

STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-x.

THOMPSON, Tamara (ed.). Transgender people. 2015. Greenhaven Press, 2015. ISBN 0-

7377-7661-7.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 8073676834.

TRIER-BIENIEK, Adrienne M., 2019. *Gender and pop culture: a text reader*. Boston: Brill. ISBN 90-04-41158-5.

Online zdroje

Alice Oseman's *Heartstopper* becomes the UK's fastest-selling graphic novel ever. Online. *The Guardian*. 2023. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/books/2023/dec/13/alice-oseman-heartstopper-uk-fastest-selling-graphic-novel-ever>. [cit. 2024-04-06].

BRADBURY-RANCE, Clara. 'Unique joy': Netflix, pleasure and the shaping of queer taste. *New Review of Film and Television Studies* [online]. 2023, 2023-04-03, 21(2), 133-157 [cit. 2024-01-20]. ISSN 1740-0309. Dostupné z: doi:10.1080/17400309.2023.2193521

CAVALCANTE, Andre. *Breaking Into Transgender Life: Transgender Audiences' Experiences With "First of Its Kind" Visibility in Popular Media*. *Communication, Culture & Critique* [online]. 2017, 10(3), 538-555 [cit. 2024-01-21]. ISSN 17539129. Dostupné z: doi:10.1111/cccr.12165

EICKERS, Gen. *Social Media Experiences of LGBTQ+ People: Enabling Feelings of Belonging*. *Topoi*. 2024, roč. 2024, č. 2, s. 14.

GOMILLION, Sarah C. a Traci A. GIULIANO. *The Influence of Media Role Models on Gay, Lesbian, and Bisexual Identity*. *Journal of Homosexuality* [online]. 2011, 2011-02-22, 58(3), 330-354 [cit. 2024-03-31]. ISSN 0091-8369. Dostupné z: doi:10.1080/00918369.2011.546729

GUNTER, Barrie. *Children and Television Consumption in the Digital Era* [online]. Routledge, 2020 [cit. 2024-01-21]. ISBN 9781003035039. Dostupné z: doi:10.4324/9781003035039

How Heartstopper changed the world. Online. Attitude. Dostupné z: <https://www.attitude.co.uk/culture/how-heartstopper-changed-the-world-414800/>. [cit. 2024-04-06].

Intermediální poetika příběhu. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2011. ISBN 978-80-85778-80-9.

JIROUTOVÁ KYNČLOVÁ, Tereza a Iva BASLAROVÁ. Dynamic Forms and Genres: The Representation of Gender in Pop Culture. *Gender a výzkum / Gender and Research* [online]. 2022, 2022-8-23, 23(1), 3-12 [cit. 2024-01-19]. ISSN 25706578. Dostupné z: [doi:10.13060/gav.2022.002](https://doi.org/10.13060/gav.2022.002)

LI, Qingyao, Zizhen LIU, Suxi YAN a Ruitong YIN. The Influence of Homosexual Media Portrayals on the Identity of Homosexual Young Adults. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences* [online]. 2023, 2023-02-07, 8, 534-540 [cit. 2024-03-31]. ISSN 2771-2907. Dostupné z: [doi:10.54097/ehss.v8i.4719](https://doi.org/10.54097/ehss.v8i.4719)

MOKHTAR, Muhammad Faiz, Wan Allef Elfi Danial Wan SUKERI a Zulkifli Abd LATIFF. Social Media Roles in Spreading LGBT Movements in Malaysia. *Asian Journal of Media and Communication* [online]. 2020, 2020-01-01, 3(2), 77-82 [cit. 2024-04-01]. ISSN 2579-6119. Dostupné z: [doi:10.20885/asjmc.vol3.iss2.art4](https://doi.org/10.20885/asjmc.vol3.iss2.art4)

MORRIS, Bonnie J. A brief history of lesbian, gay, bisexual, and transgender social movements. Online. American Psychological Association (APA). 2017. Dostupné z: <https://www.apa.org/topics/lgbtq/history>. [cit. 2024-03-25].

REIFOVÁ, Irena a BEDNAŘÍK, Petr. Televizní seriál – záhada popkulturního sebevědomí. Online. *Mediální studia*. 2008, roč. 2008, č. 3, s. 8. Dostupné z: <https://www-ceeol-com.ezproxy.is.cuni.cz/search/viewpdf?id=235532>. [cit. 2024-01-19].

SMITH-ROWSEY, Daniel, ed. *The Netflix Effect Technology and Entertainment in the 21st Century* [online]. Bloomsbury Publishing, 2018 [cit. 2024-01-21]. ISBN 9781501309410. Dostupné z: [doi:10.5040/9781501309410](https://doi.org/10.5040/9781501309410)

The Guardian view on Heartstopper: a phenomenon that defines a generation. Online. The Guardian. 2023. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/aug/03/the-guardian-view-on-heartstopper-a-phenomenon-that-defines-a-generation>. [cit. 2024-04-06].

TUAN, Iris H. Pop with Gods, Shakespeare, and AI [online]. Singapore: Springer Singapore, 2020 [cit. 2024-01-20]. ISBN 978-981-15-7296-8. Dostupné z: doi:10.1007/978-981-15-7297-5

WERNER, Valentin, Christoph SCHUBERT, Christoph SCHUBERT a Valentin WERNER. Zooming in. In: Stylistic Approaches to Pop Culture [online]. New York: Routledge, 2022, 2022-6-28, s. 1-19 [cit. 2024-01-19]. ISBN 9781003147718. Dostupné z: doi:10.4324/9781003147718-1

WILLIAMS, Raymond, WILLIAMS, Raymond, ed. Television [online]. Routledge, 2004 [cit. 2024-01-21]. ISBN 9780203426647. Dostupné z: doi:10.4324/9780203426647

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Rozhovor s respondentem č. 1 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 2: Rozhovor s respondentkou č. 2 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 3: Rozhovor s respondentkou č. 3 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 4: Rozhovor s respondentem č. 4 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 5: Rozhovor s respondentem č. 5 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 6: Rozhovor s respondentkou č. 6 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 7: Rozhovor s respondentem č. 7 (přepis rozhovoru)
- Příloha č. 8: Rozhovor s respondentkou č. 8 (přepis rozhovoru)

Teze diplomové práce

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Vlašicová Dagmar	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2022	
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 31012200@fsv.cuni.cz	
Studijní program/forma studia: Mediální studia (distanční)	
Název práce v češtině: Výzkum vnímání vlivu seriálu Srdcerváči na LGBTQ+ komunitu	
Název práce v angličtině: Research of the Heartstopper perceived influence of LGBTQ+ community	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezí) LS 2023/2024	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Britský seriál Srdcerváči byl poprvé dostupný online na platformě Netflix 22. dubna 2022, přestože grafický román, který se stal seriálu předlohou, byl vydán poprvé již v roce 2019. Nyní se jedná o jeden z nejuspěšnějších seriálů z produkce Netflixu, taktéž na sociální síti TikTok dosáhl hashtag #heartstopper biliony zhlédnutí. V současnosti se chystá již třetí pokračování seriálu a páté pokračování grafického románu. V této práci se chci zaměřit na výše zmíněný seriál, a především na způsob, jakým diváci LGBTQ+ komunity seriální vnímají. Hlavním cílem bude zjistit, jestli seriál nějakým způsobem ovlivnil jejich životy a pojetí vztahů a zdali měl vliv na jejich postoje vůči většinové společnosti posuzující menšinu LGBTQ+ a další hlediska. K tomuto zjištění použiji kvalitativní analýzu a formu hloubkových rozhovorů s diváky seriálu, kteří se identifikují jako queer. Hlavní okruhy, na které bych se chtěla zaměřit, jsou a) vztah diváka či divačky k individualismu, b) vztah k LGBTQ+ komunitě, c) vnímání sebe sama jako queer ve většinové společnosti.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce je zjistit, jak diváci a divačky vnímají vliv seriálu na různé aspekty života zobrazovaného v seriálu. Zejména zjistit, jak vnímají pojetí problematiky LGBTQ+ v seriálu a do jaké míry se ztotožňují s pojetím problematiky způsobem, jakým seriál předkládá.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod 2. Mediální publikum a vliv médií na společnost <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Definice mediálního publika 2.2 Přístupy k analýze publika 2.3 Základní teorie o účincích médií 2.4 Dopady mediálního vlivu na jednotlivce 3. Představení seriálu <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Hlavní motivy 3.2 Vedlejší motivy 3.3 Postavy ve společenském kontextu 3.4 Odkaz seriálu 4. Teoretické ukotvení problematiky sexuální identity <ol style="list-style-type: none"> 4.1 Identita jako výchozí složka sexuálního chování 	

<p>4.2 Jednotlivé druhy sexuálních identit</p> <p>4.3 Boom v 21. století vs. historické poznatky</p> <p>5. Reprezentace queer na sociálních sítích</p> <p>5.1 Účty věnující se LGBTQ+ problematice na sociálních sítích</p> <p>5.2 Prostor daný tradičními médii</p> <p>6. Metodologie práce – kompletní popis metod využitých při výzkumu</p> <p>6.1 Kvalitativní výzkum</p> <p>6.2 Hlubkový rozhovor</p> <p>6.3 Účastníci a tvorba výzkumného vzorku</p> <p>6.4 Výzkumné otázky</p> <p>7. Praktická část (interpretace dat, výsledky výzkumu)</p> <p>8. Závěr, shrnutí</p> <p>9. Literatura, zdroje</p> <p>10. Přílohy</p>
<p>Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období): Seriól Srdcerváci (Heartstopper, 2022 – dodnes, 3 řady)</p>
<p>Metody (techniky) zpracování materiálu: Metody budou zahrnovat rešerši odborné literatury, odborných článků a internetových zdrojů a analýzu obsahu seriálu. Hlavní metodou bude kvalitativní výzkum v podobě série hlubkových rozhovorů s diváky a divačkami seriálu, kteří jsou členy LGBTQ+ komunity. Není možné předem stanovit počet rozhovorů. Rozhovory budou realizované do bodu teoretické saturace výzkumu. Na základě dat z hlubkových rozhovorů budou předloženy výsledky, které odhalí, jak členové LGBTQ+ komunity přistupují ke své identitě, komunitě, své pozici ve společnosti mj. ve srovnání s představiteli seriálu.</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2. Příručka se stala standardní učebnicí těchto metod. Ukazuje, z jakých zdrojů metody kvalitativního výzkumu vycházejí, a představuje hlavní výzkumné plány užívané v této oblasti. Popisuje kvalitativní metody sběru dat, jejich kódování, vyhodnocování a interpretaci.</p> <p>TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. Kniha obsahuje jak zásahy komerčního výzkumu médií (výzkum sledovanosti, měření efektivity reklamy), tak i akademického (výzkum mediálních organizací, analýza reprezentace, interpretace textu). Jednotlivé metodické postupy jsou rozebrány na praktických příkladech z českých médií. Kniha je zároveň praktickým metodickým manuálem pro čtenáře, kteří se výzkumem médií zabývají, nebo se s ním hodlají hlouběji seznámit.</p> <p>Allen, Melissa. "In a Romantic Way, Not Just a Friend Way!": Exploring the Developmental Implications of Positive Depictions of Bisexuality in Alice Oseman's Heartstopper. Philadelphia: Routledge: ©2023. Dostupné na: Článek zkoumá, jaká je role médií při utváření identity jednotlivce. Podle autorky je možné příběh Nicka Nelsona ze Srdcerváčů ilustrovat jako pozitivní příklad ohledně prožívání uvědomění své sexuální identity, což může sloužit pedagogům a jiným vychovatelům jako nástroj výchovné metody sloužící studentům k pochopení jejich vlastní sexuální identity.</p> <p>Amory, Deborah P.; Massey, Sean G.; Miller, Jennifer.; Brown, Allison P. Introduction to LGBTQ+ Studies: A Cross-Disciplinary Approach. Bronx: State University of New York Press, 2022. ISBN: 1-4384-9169-7. Tato učebnice nabízí dostupné, akademicky podložené informace o široké škále LGBTQ+ témat.</p>

Těchto 12 kapitol pokrývá LGBTQ+ historii, kulturu a queer teorii, ale také zkoumá LGBTQ+ vztahy, rodiny, rodičovství, zdraví a vzdělávání – a také disponuje samostatnou kapitolou o tom, jak provádět výzkum LGBTQ+ témat.

JIRÁK, Jan.; KÖPPOVÁ, Barbara. Masová média. Praha: Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-466-3. Jejich ústředním zájmem je mediální komunikace jako obecný pojem, který zahrnuje institucionalizovanou symbolickou interakci a složky, které se na ní podílejí, tedy média, publikum, společenský kontext. Jde o pohled, který bere v úvahu historii i současnost mediální scény i mediálních studií u nás.

JIRÁK, Jan.; KÖPPOVÁ, Barbara. Média a společnost. Praha: Portál, 2003. ISBN: 978-80-7367-287-4. Ústředním zájmem publikace je mediální komunikace jako obecný pojem, který zahrnuje institucionalizovanou symbolickou interakci jako společenský proces a složky, které se na ní podílejí (média, publikum, společenský kontext).

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

MACHOVÁ, Lucie. Divácká percepce feministických motivů v seriálu Příběh služebnice. Praha, 2022. 136 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Tereza Fousek Krobová, Ph.D.

HOULÍKOVÁ, Martina. Výzkum vnímání vlivu kultovního seriálu HBO Sex ve městě na jeho divačky. Praha, 2020, 78 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

KUBÁNKOVÁ, Tereza. Sebe prezentace a sociální percepce mladých Drag Queens na sociálních sítích Facebook, Instagram a TikTok. Praha, 2022. 105 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Tereza Fousek Krobová, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Nemám další doporučení

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Uvedená literatura vyhovuje

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Kruml Milan

5.9.2023

Milan Kruml

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.